

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2023. gada 19. maijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labdien!

Lūdzu, sēdieties!

Tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tiks izskatīta lieta Nr. 2022-31-03 „*Par Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 445 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 1. pielikuma 4. tabulas 3. punkta un 3. pielikuma 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam*”.

Lietu izskatīs Satversmes tiesa šādā sastāvā:

tiesneši **Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa, Jautrīte Briede,**

tiesas sēdes priekšsēdētājs **Aldis Laviņš.**

Tiesas sēdi protokolē tiesas sēžu sekretāre **Laura Stutāne.**

Šajā lietā kā pieteikuma iesniedzēji ir 13. Saeimas 38 deputāti.

Pieteikuma iesniedzējus tiesas sēdē pārstāv divas personas: advokāta palīgs **Kristaps Zaķis** un **Gints Osis.**

Tiesas sēžu sekretārei... vai personu aplieņoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Savukārt institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ir Ministru kabinets. Un pēc lietā iesniegtajiem pilnvarojuma dokumentiem ir redzams, ka Ministru kabinetu šajā tiesas sēdē pārstāv četras personas: **Daiga Dambīte, Edīte Kanaviņa, Baiba Bašķere** un **Gunita Delijeva.**

Personu apliecinājoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Pilnvarojumu apliecinātie dokumenti ir iesniegti.

Vai lietas dalībniekiem, pirms mēs virzāties tālāk uz lietas izskatīšanu pēc būtības, ir kādi procesuālie lūgumi?

No pieteikuma iesniedzēju puses?

K. Zaķis.

Procesuālu lūgumu nav.

A. Laviņš.

No Ministru kabineta pārstāvju puses?

D. Dambīte.

Paldies.

Procesuālo lūgumu nav.

A. Laviņš.

Labi.

Tālāk es informēšu par to, kādas pieaicinātās personas šajā lietā ir uzaicinātas.

Izglītības un zinātnes ministrija, kā lietpratēji: Linda Daniela, Anita Kovaļevska, kā arī ir pieaicinātā persona uzaicināta Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība.

Satversmes tiesa piedāvā šādā secībā, tajā brīdī, kad nonāksim lietas izskatīšanā līdz pieaicināto personu uzklaušīšanai, tās uzklaušīt šādā secībā: visupirms Izglītības un zinātnes ministriju, tad Danielas kundzi, tad Kovaļevskas kundzi un tad arodbiedrību.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi citi priekšlikumi par pieaicināto personu uzklaušīšanu? Vai varam sekot šim piedāvājumam?

K. Zaķis.

Varam sekot.

D. Dambīte.

Nav iebildumu. Varam sekot.

A. Laviņš.

Labi. Šādā secībā Satversmes tiesa šajā lietā uzklausīs pieaicinātās personas.

Ja procesuālo lūgumu citu nav, varam pariet pie lietas izskatīšanas pēc būtības.

Un to sākam ar tiesneša ziņotāja ziņojumu par lietu.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Sveicināti!

Satversmes tiesā 2022. gada 15. jūlijā saņemts pieteikums par lietas ierosināšanu, ko iesnieguši 38 Latvijas Republikas 13. Saeimas deputāti.

Pieteikumā lūgts atzīt Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 445 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 1. pielikuma 4. tabulas 3. punktu un 3. pielikuma 7. punktu par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 106. panta pirmajam teikumam un 107. pantam.

Satversmes tiesas Pirmā kolēģija 2022. gada 12. augustā pēc minētā pieteikuma ierosināja lietu Nr. 2022-31-03 „Par Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 445 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 1. pielikuma 4. tabulas 3. punkta un 3. pielikuma 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam” un atteicās ierosināt lietu „Par Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 445 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 1. pielikuma 4. tabulas 3. punkta un 3. pielikuma 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam.”

Ministru kabineta atbildes raksts saņemts Satversmes tiesā 2022. gada 6. oktobrī.

Lietas sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīti dokumenti no Ministru kabineta.

Par pieaicinātajām personām ar tiesnešu lēmumu lietā Nr. 2022-31-03 atzītas: Izglītības un zinātnes ministrija, tiesībsargs, biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība, biedrība „Neatkarīgā izglītības biedrība” un pedagoģijas zinātnu doktore Inga Stangaine.

Pieaicināto personu viedokļi kopā ar papildus iesniegtajiem dokumentiem pievienoti lietas materiāliem.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2023. gada 9. janvārī.

Satversmes tiesa 2023. gada 24. janvāra rīcības sēdē nolēma izskatīt lietu rakstveida procesā 2023. gada 27. aprīlī.

Satversmes tiesa 2023. gada 27. aprīlī, taisot spriedumu lietā, tiesnešu apspriedē nolēma atsākt lietas izskatīšanu pēc būtības tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Ar Satversmes tiesas lēmumu par pieaicinātajām personām lietā atzītas pedagoģijas zinātņu doktore Linda Daniela un tiesību zinātņu maģistre Anita Kovaļevska.

Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos publicēts 2023. gada 2. maijā oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Nr. 84.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi rakstveidā paziņots 2023. gada 28. aprīlī.

Ar lietas materiāliem iepazīlušies pieteikuma iesniedzēju pārstāvji, kā arī Ministru kabineta pārstāvis.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies tiesnesei Irēnai Kucinai par sniegto ziņojumu.

Pārejam pie lietas izskatīšanas pēc būtības un lietas dalībnieku uzklaušīšanas.

Vispirms vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēju pusei. 30 minūtēs... vai spēsiet iekļauties, sniedzot lietas faktisko apstākļu juridisko pamatojumu par apstrīdēto normu atbilstību?

K. Zaķis.

Jā, spēsīm.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds jūsu pusei, lai sniegtu savu viedokli pa apstrīdētajām normām. Lūdzu!

G. Osis.

Labdien, godātā tiesa!

Mani sauc Gints Osis un es sākumā pievērsīšos vairāk procesuālas dabas jautājumiem attiecībā uz to, kā ir mainījies regulējums no pieteikuma iesniegšanas brīža attiecībā uz to, ko Ministru kabinets ir grozījis un secīgi arī pievērsīšos tam, vai tiesvedība lietā ir turpināma, un arī nedaudz par to, kāpēc tiek apstrīdētas vairākas tiesību normas vienā pieteikumā un tā nozīmi.

Tāpat sākšu ar to, ka pieteikuma iesniegšanas brīdī 2022. gada 15. jūlijā spēkā bija un arī šajā pieteikumā apstrīdēti tiek Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumi Nr. 445 „Pedagogu darba samaksas noteikumi”, un konkrētāk, 1. pielikuma 4. tabulas 3. punkts un 3. pielikuma 7. punkts, tāpat, tobrīd spēkā esošajā redakcijā, kuri bija spēkā no 2022. gada 8. jūlija līdz 2022. gada 31. augustam.

Šīs te normas paredzēja zemāko mēneša darba algas likmi pirmsskolas pedagogiem 872 eiro vērtībā, savukārt pārējiem pedagogiem, konkrētāk, vispārējās izglītības pamatskolas un vidējās izglītības iestāžu pedagogiem, 830 eiro. Pievērsoties

darba slodzei, šajos noteikumos minētajā redakcijā pirmsskolas pedagogiem bija 40 stundu darba slodze nedēļā, kas ir 1760 stundas gadā, savukārt vispārējās izglītības pārējiem iestāžu pedagogiem – 30 stundas nedēļā jeb 1320 stundas gadā.

Aprēķina rezultātā var secināt, ka uz šo brīdi pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem bija noteikts par 21,2 procentiem zemāks atalgojums par vienu nostrādāto darba stundu, nekā tas bija pārējiem vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem.

Turpmāk 2022. gada 5. jūlijā tika pieņemti noteikumi, grozījumi pareizāk sakot, Nr. 415. Šie grozījumi stājās spēkā 2022. gada 1. septembrī. Tātad jau pēc pieteikuma iesniegšanas un šajos noteikumos tika palielināta gan pirmsskolas pedagogu, gan arī pārējo vispārējās izglītības iestāžu pedagogu zemākā mēneša darba algas likme. Tas izriet no tā, ka ar šiem grozījumiem, kas tātad stājās spēkā 1. septembrī, pirmsskolas pedagogiem tika noteikta 970 eiro, tātad lielāka, nekā iepriekš minimālā likme, savukārt pārējiem tie bija 900 eiro. Un attiecībā uz darba slodzi ir jānorāda, ka pirmsskolas pedagogiem tika saglabātas šīs te 40 darba stundas nedēļā, kas ir 1760 stundas gadā, savukārt pārējiem pedagogiem arī ar šiem noteikumiem tika saglabātas joprojām šīs 30 stundas nedēļā. Jāteic, ka šis samazināja starpību starp pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem un pārējiem. Šo noteikumu spēkā esamības laikā šī te starpība procentos mērāma kā 19,2 procenti.

Tālāk 2022. gada 13. decembrī tika pieņemti grozījumi minētajos noteikumos Nr. 445. Šie noteikumi ir Nr. 787. Tie stājās spēkā šī gada 1. janvārī un ir spēkā arī šobrīd. Šī brīža situācija ir tāda attiecībā uz skaitļiem, ka zemākā mēneša darba algas likme pirmsskolas pedagogiem ir 1070 eiro, bet vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem tā ir saglabāta līdz 1. septembrim 900 eiro. Savukārt attiecībā uz darba slodzi pirmsskolas pedagogiem tās ir 40 stundas, vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem arī 30 stundas. Atkal tika samazināta starpība. Šoreiz tā mērāma procentuāli 10,8 procentos. Tātad 10,8 procenti mazāk pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem nekā pārējiem.

Esam ņēmuši vērā arī to, ka ir jau jauni noteikumi, konkrētāk, grozījumi Nr. 199. Tie stāsies spēkā šā gada 1. septembrī, un tie tātad paredz pirmsskolas pedagogiem palielināt šo te zemāko mēneša darba algas likmi līdz 1240 eiro, savukārt pārējiem izglītības iestāžu pedagogiem tie būs 1080 eiro. Savukārt attiecībā uz darba slodzi jānorāda, ka pirmsskolas pedagogiem tās atkal ir 40 stundas nedēļā, savukārt vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem tās jau būs 36 stundas.

Kārtējo reizi tātad skatoties nākotnē, šie noteikumi, kas stāsies spēkā šā gada 1. septembrī, stājoties spēkā, šī te starpība tiks samazināta līdz 8,8 procentiem.

Šajā sakarā tālāk attiecībā uz tiesvedības turpināšanu.

Vēlos norādīt to, ka, tātad, Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai, ja apstrīdētā norma ir zaudējusi spēku. Tātad, šī te norma ir vērsta uz to, lai nodrošinātu

gan Satversmes tiesas procesa ekonomiju, protams, un tiesai nebūtu jātaisa tādā spriedums lietās, kur vairs strīds nepastāv, tomēr ar šo te apstrīdēto normu šī likuma izpratnē nav saprotams tikai formāli tas, vai šī norma vēl joprojām ir spēkā, bet arī jāvērtē Satversmes tiesā, vai šis jautājums ir atrisināts pēc būtības, vai atšķirība starp pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojumu un pārējo izglītības iestāžu pedagogu atalgojumu joprojām pastāv. Un, kā jau es iepriekš norādīju, tad šobrīd šī te atšķirība joprojām pastāv un arī ar gaidāmajiem noteikumu grozījumiem un noteikumiem tādā redakcijā, kādā tie būs spēkā no 1. septembra, šī te atšķirība joprojām pastāv. Tātad, pirmsskolas pedagogiem atlīdzība ir mazāka.

Līdz ar to mūsu lūgums ir turpināt tiesvedību.

Vēl vēlos vērst uzmanību arī uz to, ka šis jautājums jau tiek risināts starp LIZDA... runājot ar Ministru kabinetu, diskutējot, jau ilgu laiku un, kā redzams, arī šie te gaidāmie noteikumi neatrisina situāciju līdz galam. Līdz ar to, nu, šo te vienlīdzības principa pārkāpumu vērtēšana un arī tas, vai šis te atalgojums atbilst 107. pantam, tādā atbilstošajai atlīdzībai, ir tāds jautājums, kas būtu jārisina un Satversmes tiesai būtu jānodod savs vērtējums par to atbilstību Satversmei, lai arī turpmāk tā situācija būtu atrisināta un izvērtējot tādā, vai šīs te personas atrodas vienlīdzīgos un salīdzināmos apstākļos un vai tas atalgojums, kas ir noteikts šobrīd un arī nākotnē tiek plānots, atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 107. pantam.

Tad vēl nedaudz attiecībā uz to, ka tiek apstrīdētas vairākas normas. Šajā gadījumā, lūk, tā ir šī te likme, kas ir naudas formā izteikta un darba slodze. Un, tikai kopā skatot, mēs varam noskaidrot, kāds tad ir tas vienas stundas atalgojums, salīdzināt to procentuāli un izsecināt šo te atšķirību.

No manis viss pagaidām. Paldies.

Došu vārdu kolēģim tālāk.

K. Zaķis.

Labdien, mans vārds ir Kristaps Zaķis. Attiecībā par šo te juridisko pamatojumu. Es necentīšos atkārtot to, kas jau ir ierakstīts pieteikumā, bet vairāk drīzāk reaģēt uz Ministru kabineta atbildes rakstā norādīto un arī pieaicināto personu izteiktajiem argumentiem.

Tātad, sākotnēji par Satversmes 91. panta pirmā teikuma pārkāpumu.

Tad vispirms norādāms, ka Ministru kabinets pretēji tam, kas norādīts atbildes rakstā, saprot un faktiski atzīst, ka pirmsskolas pedagogi atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos ar pārējiem vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem. Tāpat arī, ka apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi un ka šāda attieksme ir noteikta ar paredzētā kārtā, ar tiesību normu pieņemtu, un ka šādai attieksmei nav objektīvs un saprātīgs pamats.

Un šeit jāatsaucas uz pieņemtajiem noteikumiem, kurus kolēģis jau pieminēja un, proti, noteikumu Nr. 415 anotācijā, ka noteikumi pieņemti 2022. gada 5. jūlijā, ir norādīts: projekts paredz arī pirmsskolas izglītības pedagogu zemākās darba algas likmes paaugstinājumu no 872 eiro par likmi 2021. un 2022. gadā uz 970 eiro par likmi no 2022. gada 1. septembra. Pieaugums 11 procenti. Un šeit ir jāizceļ, es citēju, „tādējādi pakāpeniski tiek turpināts mazināt nevienlīdzīgu darba samaksu starp pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu un pārējo izglītības pakāpi un izglītības veidu pedagogiem”. Nevienlīdzība veidojas tādēļ, ka pirmsskolas izglītības pedagoga slodze ir 40 darba stundas nedēļā, bet pārējiem pedagogiem normatīvos noteiktā darba slodze ir 30 darba stundas nedēļā. Līdz ar to vienas darba stundas izmaksa attiecībā pret normatīvos noteikto zemāko darba algas likmi pirmsskolas izglītības pedagogiem 2022./2023. mācību gadā ir 6,06 eiro, bet pārējiem pedagogiem – 7,50 eiro.

Un jānorāda, ka šāds pats secinājums ietverts arī noteikumu Nr. 199 anotācijā, kas ir pieņemti 2023. gada 21. aprīlī, tātad, mazāk nekā mēnesi pirms šīs tiesas sēdes. Un, proti, noteikumu Nr. 199 anotācijā ir norādīts, ka noteikumu projekts paredz arī pirmsskolas izglītības pedagogu zemākās darba algas likmes paaugstinājumu no 1070 eiro par likmi 2022. un 2023. mācību gadā uz 1240 eiro par likmi no 2023. gada 1. septembra. Pieaugums ir 15,8 procenti.

Tādējādi pakāpeniski tiek turpināts mazināt nevienlīdzību darba samaksā starp pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu un pārējo izglītības pakāpi, un izglītības veidu pedagogiem.

Nevienlīdzība veidojas tādēļ, ka pirmsskolas izglītības pedagoga slodze ir 40 darba stundas nedēļā, bet pārējiem pedagogiem normatīvos noteiktā darba slodze ir 36 darba stundas nedēļā. Sākot ar 2023. gada 1. septembri. Līdz ar to veidojas atšķirība.

Tālāk turpinot. Atbildes rakstā, kas ir jāizceļ... Arī Ministru kabinets nenoliedz, ka izglītības prasības abām šīm te pedagogu grupām ir vienādas, tomēr Ministru kabineta ieskatā, kas ir minēts atbildes raksta 12. un 13. lapā, esot jāņem vērā pirmsskolas izglītībā un pamatizglītībā, vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā izglītībā sasniedzamie izglītības mērķi un darba saturs.

Un, veicot savu analīzi, Ministru kabinets nonāk pie secinājuma, ka pirmsskolas pedagogu darbs sastāv no intensīviem un ne tik intensīviem darba posmiem, beigās secinot, ka abas iepriekš minētās personu grupas neatrodas salīdzināmos apstākļos un līdz ar to tiesiskās vienlīdzības princips neesot pārkāpts.

Pieteikuma iesniedzēji izmanto un atsaucas uz lietas materiālos esošo Latvijas Universitātes docentes Ingas Stangaines viedokli un tajā izteikto secinājumu, ka katrai izglītības pakāpei ir savi mērķi, apgūstamais saturs, katrā izglītības pakāpē atšķiras mācību metodes, kādas pedagogam ir jāpielieto. Un līdz ar to ir nekorekti pretstatīt izglītības pakāpes, tādā veidā mazinot pirmsskolas izglītības nozīmīgumu.

Un šeit... jā, var uzdot jautājumu, vai pienākumi un uzdevumi ir atšķirīgi katrā izglītības pakāpē. Lielākajā daļā – nē, un daļā tie pat identiski vai ļoti līdzīgi. Tomēr daļā ir atšķirīgi. Bet šī atšķirība neizpaužas tādējādi, ka pienākumi, kurus veic pirmsskolas izglītības pedagogi, būtu vieglāki, līdz ar to arī mazāk atalgojami jeb mazāk vērtīgi. Un atšķirības uzdevumos un pienākumos izriet no bērnu vecuma un konkrētās izglītības pakāpes mērķa, nevis no tā, ka tie būtu vieglāki vai grūtāki. Un tikpat labi varētu argumentēt, ka jauniešus skolot ir vieglāk, viņi ir patstāvīgāki, nobriedušāki un gatavāki iekļauties sabiedrībā un būt sabiedrībai noderīgas personas.

Izglītības pakāpju sistēma kā tāda ir jāskata vienoti, kā vienots process, lai sasniegtu virsmērķi – izglītotu, izpratošu, sabiedrībai un savai valstij derīgu personību. Pašlaik veidojas situācija, ka mēs no šī vienotā procesa vienai stadijai, kas varētu tikpat labi būt arī visvarīgākā, nepamatoti mazinām nozīmi. Un Einšteinam pieder citāts „Izglītība nav faktu apguve, bet prāta trenēšana domāt”. Un pieteikuma iesniedzēju ieskatā visu izglītības pakāpju mērķis kopumā ir trenēt prātu ar atbilstošu metodi noteiktam vecuma posmam.

Izzinātie fakti, sasniedzamie starpposmu mērķi un metodes, protams, atšķiras. Tomēr minētās atšķirības nevar kalpot tam, lai nonāktu pie secinājuma, ka pirmsskolas izglītības posms ir mazāk nozīmīgs.

Līdz ar to mūsu ieskatā arī šis te 91. panta pirmais teikums ir pārkāpts un ir noteikta šī te atšķirīgā attieksme un šī te atšķirīgā attieksme tieši izpaužas kolēģa pieminētajās normās.

Tālāk par Satversmes 107. pantu. Ir skaidrs, ka, runājot par Satversmes 107. pantu, pieteikuma iesniedzēji nevar nosaukt konkrētu summu, par kuru varētu pateikt, ka, jā, šis ir atbilstošs atalgojums, jo šāds izvērtējums vienkārši nebūtu juridisks. Tomēr, pirmkārt, norādāms tas, ka pieteikuma iesniedzēji nekādā veidā nevar pievienoties tiesībsarga izteiktajai tēzei. Šī te tēze ir izteikta 2022. gada 31. decembra viedoklī 8. punktā, proti, ka, citēju... „pietiek pārliecināties par to, ka pirmsskolas izglītības pedagogam noteiktā darba samaksa ir augstāka par valstī noteikto vispārējo darba samaksas minimumu”. Šī tēze pieteikuma iesniedzēju ieskatā ir neizprotama un, mūsu ieskatā, atrauta diezgan no realitātes. Arī nekādā veidā nedemonstrē izpratni par to, kam vispār ir domāta minimālā alga. Tātad, minimālās algas noteikšanas mērķis kā tāds ir aizsargāt darbiniekus no viņu prettiesiskas ekspluatēšanas, mazināt nabadzību un vienlaikus nodrošinot, ka darbiniekam ir apmierinātas elementārākās pamatvajadzības. Protams, postpadomju valstīs un postsociālisma valstīs minimālā alga vēl pilda papildus citus mērķus un uzdevumus, tomēr minimālās algas līmeņa noteikšana skolotājiem vai konstatēšana, ka pedagogi saņem vairāk nekā minimālo algu, nenozīmē, ka pedagogi saņem veiktajam darbam atbilstošu samaksu.

Un tātad šim te taisnīgas darba samaksas apmēram ir jābalstās uz darba raksturu un pienākumiem, darba veikšanai nepieciešamo prasmju un izglītības līmeni,

nodarbinātības apstākļiem un citiem objektīviem kritērijiem. Un šī te tēze saskan arī ar Satversmes tiesas judikatūrā izteikto, ka Satversmes 107. panta tvērums jeb šim te veiktajam darbam atbilstoši samaksai jābūt samērīgai ar nodarbinātības apstākļiem un ieņemamo amatu, tostarp, amata atbildību un noslodzi.

Un, lai arī Satversmes tiesas praksē ir secināts, ka Satversmes 107. pants neuzliek valstij pienākumu nodrošināt darbinieku vēlmēm atbilstošu darba samaksu, un šie apsvērumi paši par sevi nenosaka skaidrus juridiskus kritērijus, kas ļautu personai prasīt konkrēta apmēra atlīdzību vai arī atlīdzības palielināšanu, šādi apsvērumi ir jāņem vērā, valstī reglamentējot darba samaksas noteikšanas pamatprincipus.

Līdz ar to principā ir jāvērtē tas, ka pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem... arī viņi ir šī te vienotā izglītības pakāpju sistēmas sastāvdaļa, tā ir reglamentētā profesija un šo te reglamentētās profesijas saturu un darbību katrā tās aspektā regulē daudzi normatīvie akti. Līdz ar to piesaistīt šo te darba algas samaksu minimālajai algai nav nekāda ne tiesiska, nedz arī loģiska pamata.

Līdz ar to mēs, protams, nevaram pateikt konkrētu ciparu, bet mūsu ieskatā tad tieši vērtējot kopsakarā 107. pantu ar 91. pantu, tad darbam atbilstoša samaksa būtu tieši tāda, kas būtu vienlīdzīga ar citu līmeņu pedagogiem

Tas arī īsumā būtu viss, neatkārtojot to, kas jau ir pieteikumā.

A. Laviņš.

Paldies.

Labi. Vārds jautājumam uzdošanai tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies.

Man būs vairāki jautājumi un kaut kur arī komentāri no manas puses.

Sāksim ar jūsu pieteikumā norādīto uz pārskatītajā Eiropas Sociālajā hartā nostiprinātajām darbinieku tiesībām saņemt pēc iespējas augstus ienākumus un jūs arī minat, tostarp, uz ikviena strādājošā tiesībām uz taisnīgu samaksu. Taču jūs neesat norādījuši, ka Latvija ir ietvērusi atrunu attiecībā uz hartas 4. panta 1. punkta piemērošanu.

Tādēļ man ir precizējošs jautājums. Kādas Latvija ir uzņēmusies starptautiskās saistības, lai efektīvi realizētu tiesības uz taisnīgu samaksu?

Es jums varu... 39. lapaspusē jūs esat to minējuši.

A. Laviņš.

Tā... es redzu, ir ilgāks brīdis pārdomām nepieciešams ...

Labi. Šis ir konceptuāls jautājums. Mēs pie tā atgriezīsimies, ja ir nepieciešams ilgāks laiks saprast atbildi uz šo jautājumu.

Iespējams, šajā brīdī mēs varētu turpināt ar nākamajiem, lai mēs piešķirtu dinamiku procesam.

I. Kucina.

Labi, paldies.

Turpināsim. Es tad sākšu no otra gala. Jūs sākot ar 91. pantu, es sākšu ar 107. pantu un turpat lejā zemāk, kur jūs raugāties, būs nākamais jautājums.

Tātad... jūs pieteikumā esat norādījuši, ka Satversmes 107. pants tostarp... tostarp aizsargā ikviena tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, ņemot vērā vairākus objektīvus kritērijus. Un pēc jūsu ieskata, es tā atļaušos teikt, šie kritēriji ir, tātad: nodarbinātības apstākļi, darbinieka pienākumi, darba veikšanai nepieciešamās prasmes, izglītības līmenis, amata atbildība un noslodze. Kopā jūs minat sešus objektīvus kritērijus.

Jūs ļoti precīzi atsaucāties arī uz ANO Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komitejas viedokli, norādījumiem, ka jēdziens uz taisnīgu atlīdzību nav statisks, proti, ka to veido virkne neizsmeļošu objektīvu kritēriju. Jūs minat arī juridisko doktrīnu. Paskatījos Apvienotās Karalistes doktrīnu, tiek minēta, kurā arī apskatīti šie dažādie kritēriji taisnīgas atlīdzības noteikšanai. Tātad, no visiem tiem, kas ir doktrīnā un ko ir minējusi komiteja, jūs izvirzāt konkrēti sešus.

Es paskatījos nedaudz vairāk, un man likās, par ko, kādēļ nav apskatīts, pieņemsim, tāds kritērijs kā amata ekonomiskā vērtība, proti, konkrētās profesijas pieprasījums un attiecīgi darbaspēka piedāvājums. Vēl kā doktrīnā un pati komiteja min arī tādu kritēriju kā darba sociālā vērtība, ko attiecīgi tālāk tad jau sabiedrība varētu vērtēt, kāds ir šī sociālā... tātad, darbam ir sociālā vērtība.

Mans jautājums ir sekojošs... Kā un uz kāda pamata jūs esat izvirzījuši šos sešus kritērijus, lai Satversmes tiesa pēc tiem izvērtētu, kā valsts ir veikusi savu pienākumu un nodrošinājusi atbilstošu samaksu pirmsskolas izglītības pedagogiem? Paldies.

G. Osis.

Jā. Jautājums ir skaidrs.

Es negribētu norādīt, varbūt nav tik precīzi tas saprotams no pieteikuma teksta, bet mēs negribētu aprobežoties un neaprobežojamies tikai ar tiem konkrētajiem... uz kā piemēra veidā var uzskaitīt, kā mūsu ieskatā nozīmīgi, nenoliedzami, arī jūs nosauktie ir nozīmīgi, un arī tāpēc mēs turpmāk esam pieteikumā argumentējuši šo te risku, kas saistīts ar pedagogu trūkumu, ar viņu tātad statusu sabiedrībā, tātad reputācijas un tēla nonivelēšanos, ja tā var teikt... Jā, atbilde uz jautājumu, kā jūs arī teicāt... viņi nav izsmeļoši un tie var būt dažādi, un jāvērtē katrā konkrētajā situācijā, valstī, izglītības sistēmā un tā tālāk šī te vieta. Tie ir būtiskākie, mūsu ieskatā, kas var tātad palīdzēt, ja

tā var teikt, izvērtēt šo te atbilstību 107. pantam. Bet tie noteikti nav domāti kā izsmeļošs uzskaitījums un ka nav, nepastāvētu vēl citi.

I. Kucina.

Jā, paldies.

Tā tad vēl nedaudz precizējošs jautājums. Vai šie, kā jūs minējāt, tagad neizsmeļošie kritēriji, kas it kā ir objektīvi, tie arī ir juridiski kritēriji? Vai tie ir subjektīvi, vai tie ir juridiski kritēriji, ko tiesa vai valsts, attiecīgi nosakot atalgojumu, ir spējīga noteikt un pamatot, un juridiski novērtēt.

G. Osis.

Manuprāt, sistēmiski skatoties, to var novērtēt, ņemot vērā konkrētus datus, izpētes rezultātus un tā tālāk... Tā kā... jā, uz tiem noteikti var balstīt, jo šāda konkrēta izsmeļoša uzskaitījuma nav.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

Paturpināsim par jūsu, ko dzirdējām tikko sēdē saistībā ar tiesībsarga izteikto viedokli.

Tiesībsargs diezgan pārliecinoši pauž nostāju, ka, lai izvērtētu, vai Ministru kabinets ir veicis pasākumus, lai nodrošinātu pirmsskolas izglītības pedagogiem tiesības saņemt darba samaksu, pietiekot pārliecināties par to, ka pirmsskolas izglītības pedagogiem noteiktā darba samaksa ir augstāka par valstī noteikto vispārējo darba samaksas minimumu.

Jūs, savukārt... jūsu kolēģis tiesas sēdē, citēju, nosauca to par „neizprotamu un atrautu no realitātes”. Tajā pašā laikā jūs savā viedoklī arī norādāt, ka Satversmes 107. pants aizsargā personas tiesības saņemt valsts noteiktu darba samaksas minimumu, kas būtu pietiekams nodarbinātās personas pamatvajadzību apmierināšanai.

Tad kur tad īsti tur tā taisnība ir? Tiesībsargam, vai jūsu viedoklim, kur jūs norādāt, ka tā var būt kā kritērijs, ko varētu vērtēt.

K. Zaķis.

Minimālās algas, teiksim, apjoms valstī, protams, var kalpot, lai norādītu uz to, cik tad īsti ir nepieciešams, lai, teiksim, varētu apmierināt šīs te pamatvajadzības... cik ir jāsaņem darbiniekam kā pats, pats minimums.

Mūsu ieskatā vienkārši salīdzinot to ieguldījumu, kas ir jāieliek skolotājam iekšā sevī, jāinvestē sevī, savā izglītībā un savā tālākizglītībā, kas nekad nebeidzas... un arī tas darbs, kā jūs minējāt iepriekš, ir sociāli nozīmīgs darbs... viņš nav salīdzināms, teiksim, ar jebkādu darbu citu, kurā var tikpat labi minimālais atalgojums

būtu atbilstošs. Katrs darbs ir cienījams, ja to dara labi, tomēr pedagogus, ne vispārējās izglītības, pamatizglītības, ne arī pirmsskolas izglītības līmeņa pedagogus, mēs negribētu salīdzināt ar tādām profesijām, kurā mēs varētu teikt, ka, jā, minimālā alga šeit būtu atbilstoša.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

No manas puses būs pēdējais jautājums tieši par 91. pantu. Jūs arī izpētījāt viedokļus. Jā... precīzi. Attiecībā uz izglītību lielākā daļa pieaicināto personu arī tostarp atzīst, ka pēc izglītības prasībām, jā, tās grupas varētu veidoties, ja mēs runājam par salīdzināmām grupām, un arī tas, ka tā ir reglamentētā profesija, tas vēl dod savu tādu vērtību, teiksim, grupu salīdzināšanai, kā vienu kritēriju, bet tajā pašā laikā gan Ministru kabinets, gan Izglītības un zinātnes ministrija, gan pats arī tiesībsargs saka: bet pagaidiet, veiktajos pamatuzdevumos tā ir lielākā atšķirība, jūs minējāt, ka, jā, katrai izglītības pakāpei ir savi mērķi, dažāda metodika, darba saturs var atšķirties, bet kā tad īsti paliek ar tieši pamatuzdevumiem katrā no šīm izglītības posmiem?

Vai jūs varētu norādīt, vai jums būtu tā informācija, ar ko šīs izglītības pakāpes pamatuzdevumos atšķiras vai tomēr, jūsuprāt, neatšķiras?

K. Zaķis.

Nu, jā... kā jau es minēju, ir atšķirības gan šajos te mērķos, gan īstenošanas uzdevumos un arī tajās apgūstamajās prasmēs. Un tas ir arī regulēts. To nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 716, kas attiecas uz pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu pedagogiem, un Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem”. Un salīdzinot, protams, šos te mērķus... Jā, šajā te pirmsskolas izglītībā, kur tas izglītošanās posms sākas pusotra gada vecumā un beidzas septiņos gados, nu, patiešām... jā, ja ir, teiksim, 2. punkts, ka mērķis ir zinātkārs, radošs un dzīvespriecīgs bērns, un atšķirības ir, bet šīs te atšķirības ir tādas, kas atbilst katra bērna, teiksim, vecuma posmam. Un tas, ka gramatiski sasniedzamais rezultāts, kas ir minēts šajos te noteikumos... nu, kā jau es minēju, mūsu ieskatā tas ir vienots posms, kur katra iepriekšējā pakāpe kalpo nākamajai un ir loģiski, ka normatīvie akti nevarētu paredzēt, ka vidusskolā pamatnodarbība ir rotaļu nodarbība.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Es aicināšu neaizmirst sniegt atbildi uz tiesneses Irēnas Kucinas uzdoto pirmo jautājumu, kur iestājās liela pauze. Bet es teicu, ka tajā brīdī, kad jūs būsiat gatavi sniegt atbildi, dodiet ziņu un varēsiet sniegt atbildi uz to.

Turpināsim ar jautājumiem.

Es vispirms gribētu precizēt aspektu par lietas izskatīšanas robežām. Tātad, kā jau jūs minējāt, pēc tam, kad ir pieteikums iesniegts, ir divas reizes izdarīti grozījumi šajās tiesiskajās attiecībās, kas regulē pirmsskolas pedagogu darba atalgojumu un tāpat vēl ir viens grozījums, ko jūs minējāt, kas tikai stāsies spēkā no 1. septembra.

Šajā tiesvedībā jūs lūdzat Satversmes tiesai izvērtēt pieteikumā apstrīdēto regulējumu, vai arī gan nākamo, šķiet, ja pareizi pierakstīju, 970., tad ir 778. un 199. noteikumi, kuros ir ietverti šie regulējumi. Visos šajos jaunākajos grozījumos izdarītais regulējums šobrīd tiek lūgts izvērtēt Satversmes tiesai vai kas, jūsuprāt, Satversmes tiesai būtu jāizvērtē šajā lietā? Lūdzu!

G. Osis.

Tātad, jā... Kā jau es minēju, tas lūgums ir risināt šo te tiesisko pastāvošo situāciju pēc būtības. Tātad, no pieteikuma iesniegšanas brīža, salīdzinot ar to, kādas ir šobrīd šīs te spēkā esošās normas, šis te tiesiskais jautājums nav atrisināts līdz galam. Līdz ar to mēs lūdzam vērtēt šobrīd esošo šo te nevienlīdzību un neatbilstību Satversmes 107. pantam atbilstošai darba samaksai.

A. Laviņš.

Formulējums vērtēt nevienlīdzību un atbilstību darba samaksai ir ļoti vispārīgs. Mans jautājums bija tomēr tāds... vai visi šie grozījumi, kas ir sekojuši pēc tam, tostarp, arī grozījumi, kas ir veikti ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 199, ir, jūsuprāt, jāvērtē Satversmes tiesai... to atbilstība 91. un 107. pantam?

G. Osis.

Jāvērtē šobrīd spēkā esošo noteikumu atbilstība...

A. Laviņš.

Ā... šobrīd spēkā esošo...

G. Osis.

Jā, šobrīd spēkā esošie noteikumi, kādi tie ir. Vienkārši es minēju to... ka tā nākotnes redakcija... arī tur nekas netiek risināts ar skatu nākotnē vērojot to... šobrīd tā redakcija, kas ir ar noteikumiem Nr. 440., neredz šobrīd...

A. Laviņš.

Uz lietas izskatīšanas brīdi spēkā esošā redakcija... ja es pareizi saprotu, jā?

G. Osis.

Jā...

A. Laviņš.

Lūdzu!

K. Zaķis.

Tā problēma konkrētajā situācijā ir tāda, kā arī pats Ministru kabinets norāda anotācijā, ka, teiksim, nevienlīdzība tiek mazināta. Tas nenozīmē, ka viņa ar šo te normu grozījumiem tiek, teiksim, noregulēta pareizi pavisam. Tas, ka šī norma pakāpeniski tuvina šo te atalgojuma līmeni pedagogu grupām, tas jau nedara to kā neeksistējošu šo te, teiksim, arī pēc 1. septembra un vēl joprojām būs nevienlīdzība. Un teiksim, ja mēs panākam pozitīvu rezultātu attiecībā uz šo te konkrēto spēkā esošo situāciju, tad viennozīmīgi vajadzētu attiekties arī uz nākotni vērstu... teiksim, Ministru kabinetam vajadzētu ievērot šos te principus arī nākotnē, jo tas mūsu primārais mērķis jau ir iegūt, teiksim, tāda rakstura atziņas, kuras pasaka, ka pirmsskolas pedagogi atrodas vienādos apstākļos ar pārējiem pedagogiem un nav nekāda pamata uzturēt turpmāk uz priekšu šīs te atalgojuma atšķirības. Jo tiesību normas ir tās pašas. Teiksim, piemēra veidā, ja mums būtu Latvijas Republikā kāda norma, kura pateiktu, ka akadēmiskais personāls tiek ievēlēts uz sešiem gadiem, un tad iesniegts pieteikums par to un lietas izskatīšanas laikā, teiksim, tiktu norma pagrozīta, ka šis te akadēmiskais personāls var tikt ievēlēts uz astoņiem gadiem, mēs tāpat varētu izskatīt šo te satversmību, jo tādām termiņam varbūt vispār nevajadzētu būt. Līdz ar to mēs arī uzskatām, ka vispār nevajadzētu būt atšķirīgai attieksmei...

A. Laviņš.

Labi.

Un tad man nākamais jautājums, lai saprastu... tā tad, jūs esat lūguši Satversmes tiesai... tā tad, jūs apstrīdēto regulējumu, kas noteic pirmsskolas pedagogu atalgojuma aprēķina kārtību, esat apstrīdējuši gan Satversmes 91. pantam, gan 107. pantam.

Mans jautājums ir, vai jūs lūdzat Satversmes tiesai izvērtēt autonomi šo regulējumu gan vienam, gan otram Satversmes pantam? Vai tomēr kā centrālais aspekts ir jautājums par tiesisko vienlīdzību un, tā kā jautājums ir par atalgojumu, tad ir pielikts kopsakarā klāt 107. pants, lai saprastu, kuras tiesības kontekstā jūs vēlaties izvērtēt to, vai ir tiesiskās vienlīdzības princips ievērots.

Tātad... uztvērāt jautājumu? Vai katram autonomi vēlaties – gan 91. pantam atsevišķi, gan atsevišķi Satversmes 107. pantam, vai arī kopsakarā?

G. Osis.

Jā, mūsu lūgums ir vērtēt kopsakarā... gan 91., kā jūs minējāt, 91. panta pirmais teikums, tas būtu tas vienlīdzības principa neievērošana, tas būtu tas primārais... Un, tātad, jā, ar šo 107. pantu, tā kā tas attiecas uz darba samaksu un tieši par to, un ne, piemēram, par darba slodzi šobrīd tiek apspriests jautājums... bet tieši par šo te nevienlīdzīgo darba samaksu, kas tātad ir šī minimālā likme vidējā stundas... procentuāli atšķiras. Tā kā noteikti tas ir kopsakarā, primāri vērtējot 91. pantu un ar 107. pantu, norādot uz darba samaksas šo te aspektu.

A. Laviņš.

Labi. Tātad, šis man bija svarīgi noskaidrot, lai saprastu to jūsu argumentu, ko jūs minējāt attiecībā uz Satversmes 107. pantu, īsti jau neredzat tos juridiskos kritērijus, pēc kuriem mēs varētu izvērtēt un pateikt, vai noteikta summa x, kas veidojas, piemērojot šo normatīvo regulējumu un nonākot pie kādas noteiktas summas pirmsskolu pedagogam, vai tas atbilst Satversmes 107. pantā noteiktajam par atbilstošu atlīdzinājumu par darbu. Tātad, es saprotu, ka jūs neuzturat spēkā šādu aspektu, ko Satversmes tiesai būtu jāizvērtē šajā lietā, vai aprēķinot pēc spēkā esošās redakcijas, kāds ir pirmsskolas pedagoga atalgojums, vai tas ir atbilstošs autonomi Satversmes 107. pantam? Tāds nav prasījums? Jo, ja tāds prasījums ir, es turpinātu tālāk ar Kucinas kundzes uzdotajiem jautājumiem, kas ir tie juridiskie kritēriji, pēc kuriem tiesas varētu izvērtēt gan pedagogiem, gan ārstiem, gan policistiem, gan jebkurai citai profesijai...

K. Zaķis

Nu, mūsu ieskatā tāds nav mūsu prasījums. Mēs arī to tā neesam, teiksim, argumentējuši.

A. Laviņš.

Tātad, centrālais jautājums ir tiesiskā vienlīdzība, 91. pants kopsakarā ar Satversmes 107. pantu, kas ieskicē, lūk, to kontekstu, kur tad tam vienlīdzīgo tiesību principam būtu jābūt ievērotam. Pareizi saprotu?

K. Zaķis

Jā.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Kolēģi, būs vēl citi jautājumi.

Tātad, vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Ja es varētu noprecizēt par to, ar ko jūs nobeidzāt... Ja jūs vēršaties tikai saistībā ar... tā, pamatproblēma, kā es saprotu, ir 91. pants... tad jau es saprastu, ka būtu vispārējiem pedagogiem noteikts minimālais atalgojums un pirmsskolas būtu tāds pats, tad jau it kā es saprotu no jūsu... vai tad sanāk jūsu pozīcija, ka problēmu nav ar 107., jo 91. pants, teiksim, nebūtu pārkāpts tādā gadījumā, ja būtu minimālais atalgojums gan vispārējiem pedagogiem, gan pirmsskolas... Tāpēc es gribēju saprast, tad jūsu ieskatā problēma ir tikai tajā, ka ir 91., jo no jūsu pieteikuma es drusku savādāk biju sapratis.

K. Zaķis.

Varbūt es nepareizi atbildēju, bet mūsu ieskatā ir skaidrs, ka problēma ar skolotāju algām pastāv vispārīgi arī kā tāda, ka viņas, kā minēts arī pieteikumā, ir zemākās, teiksim, Baltijas valstīs. Tā problēma kā tāda eksistē ar skolotāju algām vispārīgi, neizdalot atsevišķi pirmsskolu, sākumskolu, pamatskolu vai vidusskolu. Bet tieši šeit... teiksim, vērtējot šo te algu līmeni skolotājiem, arī neizšķirot, kuras pakāpes un līmeņa, ir jāņem vērā tas valsts ekonomiskais stāvoklis un visi pārējie apstākļi un, teiksim, šo te streiku un vienošanos rezultātā ir skaidra izpratne par to, ka viņš ir jāceļ pakāpeniski, jo viņš ir neatbilstošs. Bet, teiksim, šī te pašreizējā konkrētā strīda priekšmets vairāk ir tieši šis te 91. pants un šī te diferencēšana starp izglītības pakāpēm.

A. Kučs.

Labi. Tad man arī vairāk par likumu jautājumu nebūs, jo mani pārējie jautājumi arī bija par 107., bet es sapratu jūsu fokusu... Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Turpināsim ar jautājumiem. Vārds tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Jā. Man jūsu pēdējie izteikumi rada jautājumu, vai tad tādā gadījumā jūs neuzturat savā pieteikumā minētos argumentus, kas attiecas uz apstrīdēto normu neatbilstību 107. pantam.

G. Osis.

Es gribētu tā vēlreiz pievērsties šim visam. Tātad, 91. pants, kā primārais, ir vienlīdzības principa pārkāpums. 107. pants – arī ir šie te kritēriji, pēc kuriem izvērtē 107. panta kontekstā, tie ir kā papildu argumenti šajā gadījumā tam, ka tiešām nav pamata šai te nevienlīdzībai atalgojumā. Šajā gadījumā mēs... šis pieteikums nav vērsts

uz kopējo pedagogu atalgojuma palielinājumu kā tādu, bet norādīja tieši uz šo te nevienlīdzību, risināt šo situāciju, kas ir saistībā ar nevienlīdzīgumu.

Tajā pašā laikā norādām tāpat arī... tā kā tas attiecas uz darba samaksu, norādām arī uz 107. pantu un kā papildu argumentiem, vēl vērtējot to, ka šis te, kā jau kolēģis norādīja, šis te pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu statuss ir salīdzināms un arī tas ir pelnījis, ja tā var izteikties, atbilstošu samaksu.

J. Neimanis.

Nu, jā. Bet katrs... man ir vienkāršs jautājums. Es arī no šī jūsu izklāsta nesapratu. Nu, katrai pamattiesībai ir noteikts saturs, vienlīdzības principam noteikts saturs, tiesībām uz atalgojumu, kas apmierina cilvēka pamatvajadzības minimālajā apmērā, kaut kāds cits saturs. Jūs nevarat tā īsti... nu, tā kā tas skar vienlīdzību, tad tas skar arī 107. pantu. Nu, vai nu tad ir par šo pamattiesību, vai nu ir par šo pamattiesību, vai ir, teiksim, par pamattiesību uz nodarbošanos, nu, kas arī tā kā bija minēts pieteikumā, bet tas netika ierosināts... Nu, katrai pamattiesībai ir noteikts saturs.

Vienkārši, manā izpratnē, ar šiem izteikumiem, ko jūs tikko minējāt... jūs sakāt, ka tas skar 107. pantu, jo ir nevienlīdzīgs... Nu, nav īsti skaidrs līdz ar to tad... tad man kā tiesnesim ir jāvērtē apstrīdēto normu atbilstība 107. pantam vai pieteikums šajā daļā tiek atsaukts? Jūs atsakāties vai nē? Nu... vienkārši skaidra atbilde... jā vai nē. Ja jūs pieturaties pie tā, kas ir rakstīts, es tad sapratīšu, ka man ir jālasa tā daļa un jādod atbilde nolēmumā. Ja jūs sakāt, ka, nē, mēs tikai koncentrējamies uz 91. panta pirmo teikumu, tad es zinu, ka man ir jākoncentrējas uz šo.

G. Osis.

Nē, atbildot uz jūsu jautājumu... Jā, mēs neatsaucam šajā daļā pieteikumu... nu, varbūt tie mūsu izteikumi bija pārāk neprecīzi, bet mēs neatsaucam šajā daļā pieteikumu.

J. Neimanis.

Tad man nākamais jautājums. Tāpat, runājot par tiesiskās vienlīdzības principu, jūs salīdzināt tāpat šīs divas pedagogu grupas – pirmsskolas pedagogus un vispārējās izglītības vai, teiksim, sākumskolas pedagogus... un jūs sakāt, tā kā tās ir reglamentētas profesijas, tā kā abām profesijām ir izvirzītas vienādas prasības pēc augstākās izglītības, tās ir salīdzināmas... Kā jūs komentētu to, ko min tiesībsargs savā atzinumā par to, ka, nu, tas izpildāmais darbs, tas darba saturs, nu, kaut kādos aspektos atšķiras un tas līdz ar to ir pamats, ka šīs jūsu izvēlētās grupas tomēr nav salīdzināmas, jo jūs paši saprotat, ka vienlīdzības principa piemērošanas kontekstā ir pateikt vispirms, vai vispār tas, pret ko jūs izvēlaties salīdzināt, ir salīdzināms. Jo, kā mēs zinām visas bēdas cilvēkam rodas no salīdzināšanas...

K. Zaķis.

Jā, šīs atšķirības kā tādas, kas neļauj salīdzināt šīs te grupas, arī atbildes rakstā Ministru kabinets ir norādījis, bet mūsu ieskatā šīs te atšķirības ir dabiskas, tādas, kas noteiktas normatīvajos aktos un vienkārši izriet no, teiksim, šī te procesa būtības, kas ir pirmsskola un kas ir pamatskola. Un viņas arī ir loģiskas, jo ir skaidrs, ka nevar pielietot... nevar būt tie paši uzdevumi pirmsskolā, sākumskolā un vidusskolā, vai arī tās pašas darba metodes, vai sasniedzamie mērķi.

Kā jau es minēju iepriekš, tad šī te izglītības sistēma ir vienots process, pakāpenisks un tādām šīm atšķirībām ir vienkārši jābūt...

J. Neimanis.

Labi. Bet, nu ja mēs projicējam uz tiesnešu darbu... mēs teiktu, ka tiesas spriešana arī ir vienots process pirmajā instancē, otrajā instancē un kasācijas instancē... Nu, jums kā advokātam tas ir zināms... bet, nu, teiksim, pirmās instances tiesas tiesnesim atalgojums ir noteikts noteiktā apmērā, teiksim, apelācijas instances tiesas tiesnesim citā apmērā un tā tālāk... Lai arī procesi ir vienādi vai vienoti, tomēr tur pastāv zināmas atšķirības, kas izskaidro arī to, kāpēc atalgojums pirmās instances tiesas tiesnesim un apelācijas tiesas tiesnesim ir atšķirīgs.

K. Zaķis.

Nu, runājot par tiesnešiem... es domāju, ka šeit tā atšķirība būtu tāda, ka...

J. Neimanis.

Nē, nu, es domāju, ka... šis ir kā salīdzinošs piemērs, projicējot to uz bērnudārzu un skolotāju atalgojumu... nu, visi veic kaut kādu pedagoģisko darbu, iegulda, cits strādā ilgāk, cits mazāk vai kā... bet nu atalgojums līdz ar to ir atšķirīgs. Nu, te ir līdzīgi... Vai jūs, ņemot vērā par piemēru, par izejas punktu arī šādu piemēru, atrodat kaut ko tādu, kas liktu man, kā tiesnesim, piemēram, šajā situācijā teikt, jā, ka tomēr tas bērnudārza pedagogs ir salīdzināms ar skolas pedagogu.

K. Zaķis.

Nu, te piemēra veidā varētu teikt, ka arī prokuratūrā... tie prokurori, kas izmeklē, teiksim, zādzības, varētu būt sliktāki nekā tie, kas izmeklē slepkavības vai citus ekonomiskos noziegumus, bet alga viņiem ir vienāda... Nu, es domāju vienkārši, ka šeit svarīgas ir tieši tās izglītības prasības, kas ir vienādas tieši pirmsskolas un pārējiem pedagogiem...

J. Neimanis.

Un tiesnešiem arī viņas ir vienādas...

K. Zaķis.

Tiesnešiem... tieši tā, arī viņas ir vienādas, nu, ar atsevišķiem izņēmumiem, piemēram, tur kasācijas instancē... teiksim, varētu teikt, ka arī Satversmes tiesā šai te kvalifikācijai ir jābūt ļoti augstai nevis rajona līmenī... Tādas atšķirības, protams, pastāv, bet tas noteikti ir atkarīgs arī no pieredzes kaut kādā ziņā, teiksim, pavadītā laika nozarē.

J. Neimanis.

Nu, ja skatās uz tiesību normām, ko jūs izmantojat savā pieteikumā un sakāt, ka augstākā izglītība ir prasība gan pirmsskolai, gan arī vispārējās izglītības pedagogam, nu, līdzīgi ir arī šajā manis minētajā piemērā. Abiem diviem ir prasīta augstākā izglītība, bet tomēr tas atalgojums ir atšķirīgs un man šķiet, ka jūs tā kā iekšēji piekrītat, ka, teiksim, apelācijas instances tiesas tiesnesim būtu tā kā jāmaksā laikam vairāk nekā pirmās instances tiesas tiesnesim, ka viņi nevarētu prasīt, ka ir jābūt līdzīgam atalgojumam.

K. Zaķis.

Šim teikumam es varu piekrist, jā.

J. Neimanis.

Bet tad, ja mēs raugāties to kritēriju „augstākā izglītība”, tad tas nav izšķirošais, izšķirošais varētu būt tas izdarāmais darbs, tas saturs, ko viņi dara.

K. Zaķis.

Nu, tas ir ļoti svarīgs aspekts, jā, izdarāmais darbs.

J. Neimanis.

Un, ja mēs skatāmies uz to paveicamo darbu, vai pirmsskolas izglītības pedagogs pilda to pašu darbu, ko skolas pedagogs?

K. Zaķis.

Viņam nav ne tie paši mērķi, ne arī viņš fiziski veic tieši to pašu darbu. Tādā veidā...

J. Neimanis.

Tātad jūs tur saskatāt, ka ir atšķirības?

K. Zaķis.

Nu, teiksim, jā, tehniski izpildāms darbs, no kā sastāv... jā, tur ir atšķirības... jā...

A. Laviņš.

Turpināsim ar šo, ko nupatās jūs noslēdzāt par to, ka jūs atzīstat, ka starp pedagogu darbu, tādu pedagogu darbu, kas tiek veikts pirmsskolas izglītības pakāpē un tad ņemsim pārējās izglītības jomu, kur ir pamatizglītības, vidējās izglītības pakāpe, te jūs norādījāt tās atšķirības, kas ir saistītas ar apmācāmo vecumu, ar pielietojamām metodēm, prasmēm, kuras apmācāmajiem ir jāattīsta. Vai šīs atšķirības ir par pamatu, lai, jūsuprāt, teiktu, ka grupas nav salīdzināmas vispār, šie pedagogi, vai arī šīs atšķirības ir jāvērtē kā tādas, vai tās var attaisnot kaut kādu atšķirību, par ko jūs runājat. Jūs ieskicējāt 10,8 procenti... tad ar nākamajiem grozījumiem ir mazināts līdz 8,8 procentiem... Kā jūsu puse šo vērtē... šīs atšķirības?

K. Zaķis.

Nu, mūsu ieskatā šīs atšķirības nav tādas, kas juridiski ļauj secināt, ka abas šīs grupas neatrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

A. Laviņš.

Respektīvi, pedagogi, lai kuru pedagogu mēs ņemtu, 12. klases pedagogs un bērnudārza pedagogs, ja es sadzīviskā valodā šobrīd runāju, jūsuprāt, atrodas salīdzināmos apstākļos, bet šīs atšķirības ir jāņem vērā, iespējams, citā stadijā, vērtējot tiesiskās vienlīdzības principu. Pareizi es saprotu?

K. Zaķis.

Jā.

A. Laviņš.

Tad tālāk turpināšu ar jautājumiem, kas izrietēja no jūsu atbildēm, ko Neimaņa kungs jums uzdeva, kur jūs minējāt, ka uzturat spēkā tos argumentus par to, ka ir jāizvērtē apstrīdētais regulējums autonomi 107. pantam. Es tā to varēju saprast no tās atbildes.

K. Zaķis.

Jā...

A. Laviņš.

Jūs te svaidāties, piedodiet... no vienas pozīcijas uz otru pozīciju... bet, ja reiz paliekat pie šīs, tad es turpināšu ar jautājumiem, lai es labāk saprastu jūsu pozīciju, kā tad Satversmes tiesai šis aspekts būtu jāvērtē. Jo bez pedagogiem pēc kāda laika varētu arī būt ārsti, varētu būt tiesībsargājošo iestāžu darbinieki, kas arī nāktu un prasītu pārbaudīt, vai iesniegtais regulējums par darba samaksu ir atbilstošs Satversmei.

Tātad, spēkā esošais regulējums, ko jūsu kolēģis lūdz Satversmei tiesai izvērtēt, norāda uz to... noteic to, ka šobrīd pirmsskolas pedagogu zemākā mēneša darba algas likme ir 970 eiro apmērā.

Tā... es pārbaudīšu...

Nē... 787. noteikumi... piedošanu... 1070 eiro apmērā.

G. Osis.

Jā, tieši tā.

A. Laviņš.

Mans jautājums ir. Kā tad lai Satversmes tiesa noteic, ka tieši 1070 eiro ir tas, kas atbilst Satversmes 107. pantam? Varbūt tur bija jābūt 1125 eiro? Kā jūs, lūdzu, varētu paskaidrot Satversmes tiesai, kur ir tā līnija, lai noteiktu, ka atalgojums ir atbilstošs Satversmes 107. pantam? Es dzirdēju kritērijus, ko jūs minējāt... sešus nosauktos, bet Kucinas kundze norādīja uz vēl vairākiem kritērijiem... Kā lai šo izvērtē, pasakot, ka 1070 eiro neatbilst? Un kas tad atbilst? Tad man jautājums ir.

K. Zaķis.

Uz to, kas atbilst, ir skaidrs, ka mēs konkrētu ciparu nevarēsīm nosaukt.

A. Laviņš.

Labi. Kāpēc šis neatbilst?

K. Zaķis.

Lai konstatētu, kāpēc tieši šis neatbilst, mēs varam pievērsties tikai tam, kā pedagogu darbu novērtē, teiksim, Baltijas līmenī vai šajās OECD valstīs. Tikai tīri pēc salīdzinošas metodes.

A. Laviņš.

Tātad, jūs piedāvājat Satversmes tiesai izvērtēt, kāds ir atalgojums Baltijas valstīs, OECD valstīs un tiklīdz, ja Satversmes tiesa konstatē, ka šis atalgojums ir mazākais, tad neatbilst Satversmes 107. pantam? Satversmes 107. panta saturs ir atkarīgs no tā, kāds ir pedagogu atalgojums citās valstīs?

K. Zaķis.

Nē, nu tas noteikti nav no tā.

A. Laviņš.

Tad iedodiet, lūdzu, saprast. Jūs nākat uz Satversmes tiesu un prasāt atzīt šo regulējumu par neatbilstošu. Man kā tiesnesim ir jāsaprot kritēriji, pēc kuriem es varu izvērtēt. Jā – neatbilst, jā – atbilst. Es gribu dzirdēt vispirms no jums.

G. Osis.

Jā. Tātad kopumā vērtējot, tie kritēriji ir skatāmi, protams, kopsakarā un jāņem ir vērā pastāvošā ekonomiskā situācija izglītības jomā un esošā situācija, kas šobrīd notiek... un kas tiek runāts arī savstarpēji, piemēram, starp arodbiedrību, LIZDU un valdību par to, ka... un kam valdība... Ministru kabinets piekrīt, ka šis atalgojums ir par mazu, arī var kā piemēru salīdzinājumam norādīt arī uz valstī esošo vidējo darba samaksu, 2022. gadā tie bija 1373 eiro. Un tad attiecīgi blakus vērtējot šo te pienesumu, ko pedagogi sniedz, tajā skaitā pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi, šo te darba kvalitāti, kādu viņi spēj nodrošināt vai nespēj ar šo te esošo algu un arī galu galā motivācija... veselu lērumu kritēriju... Un, jā, konkrētu summu diemžēl mēs nevaram nosaukt, bet šis te vērtējums kopsakarā ar visu ārvalstu piemēru... tie var kalpot kā salīdzinājumam, tajā skaitā, protams, ka ne tikai uz tiem balstās šis te viss kritēriju kopums.

A. Laviņš.

Labi. Paldies arī par šo atbildi.

Turpināsim ar jautājumiem. Un vārds ir tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, paldies.

Man būtu jautājums vēl par 107. panta autonomiju.

Vai jūs piekrītat, ka attiecībā uz 107. pantu – tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu... valstī ir nevis tūlītējs pienākums, bet šis pienākums ir tāds progresīvs.

K. Zaķis.

Nu, jāpiekrīt, ka šis pienākums ir progresīvs, jo, tā kā kolēģis minēja, tad jāvērtē ir tomēr arī valsts ekonomiskais stāvoklis. Un arī pieteikuma iesniedzēju ieskatā, viss, kas skaidrs... ka visi cipari, teiksim, kas ir fiksēti normatīvajos aktos kā noteiktas likmes... kaut kādas inflācijas rezultātā viņi vienmēr paliks neatbilstoši kaut kādam

domātajam līmenim, kāpēc viņi tika pieņemti. Tāpēc varbūt šai te likmei ir jābūt nevis progresīvai, bet tādai, kas seko līdzi ekonomiskajiem procesiem.

A. Kučs.

Nē... nu tas, ko es biju domājis... ka šai te attiecībai... ja mēs skatāmies, piemēram, paktu par ekonomiskajām un sociālajām tiesībām, tad komiteja ir vairākkārt teikusi, ka attiecībā uz šīm tiesībām valsts var... nevis tūlīt, bet pakāpeniski, atbilstoši, kā jūs teicāt, ekonomiskajiem resursiem, nodrošināt šo tiesību pilnīgu īstenošanu. Tas mans jautājums, kāpēc tāds ir... ka mēs redzam, ka Ministru kabinets vairākkārt ir grozījis šos noteikumus un arī pakāpeniski virzās uz to, ka līdz pat 2025. gadam, lai, teiksim, celtu šīs likmes un kāpēc jūs uzskatāt, ka valsts nav izpildījusi šo savu progresīvo pienākumu.

K. Zaķis.

Tas... pēdējā laika šie te normatīvā akta grozījumi ir vienkārši radušies tādā, teiksim, nosacīti tādā arodbiedrības spiediena rezultātā un, ja mēs pašlaik uzlūkojam, tad tas... Ir jautājums, cik tālu mēs varam skatīties to pakāpeniskumu, jo tās sāpes par to skolotāju algu, viņas jau nav, teiksim, ne vienu gadu vai piecus gadus, viņas jau ir ilgu laika periodu.

A. Kučs.

Nu, jā... bet jūs jau teicāt, ka mēs vērtējam esošo... pašā sākumā jūs teicāt, ka mums ir jāskatās ir spēkā esošais, nevis situācija piecus gadus atpakaļ... nu, esošā situācija.

K. Zaķis.

Jā, jāskatās ir esošā situācija. Vienkārši, ja skatās vēsturiski vispār, kā ir attīstījusies šī te skolotāju un pedagogu alga, tad šī te progresivitāte ir bijusi pārāk lēna.

A. Kučs.

Ok, tad es saprotu, ka tas arguments ir, ka valsts to savu progresīvo pienākumu, jūsuprāt, nav izpildījusi, jo tas ir bijis neatbilstošs...

K. Zaķis.

Jā.

A. Kučs.

Labi. Sapratu.

Mans otrs jautājums būtu tāds, ja jūs varat atbildēt... Valstij, protams, ir arī tūlītēji pienākumi attiecībā uz... teiksim, to pašu, uz šīs tiesības kodolu... Un te mēs, protams, varētu diskutēt, kas tad ir 107. panta kodols, kas ir tas... vai tas ir minimālais atalgojums. No jums es sapratu, ka tas ir vairāk... Kāds tad būtu jūsu skatījums, ja mēs runājam par tiesībām uz atbilstošu atalgojumu un 107. pantu, kā jūs redzētu, kas ir šīs tiesības kodols, ko valstij ir jāizpilda tūlīt un tagad?

K. Zaķis.

Ja es pareizi sapratu, tad tieši attiecībā uz pedagogiem šīs tiesības?

A. Kučs.

Nu, jā, šīs lietas kontekstā, protams.

K. Zaķis.

Jā... tad attiecībā par minimālo algu kā tādu, kas ir noteikta valstī, es neņemtos spriest, vai viņa spēj pildīt pašlaik vispār savas tās funkcijas. Bet attiecībā tieši uz pedagogiem... šeit zemākajai likmei būtu jābūt tādai, kas veicinātu profesijas dzīvotspēju un to, ka šī te likme piesaista zinošus un tādus speciālistus, kas ir nepieciešami tieši pirmsskolas izglītībai, pedagoģijai kā tādai. Lai nerastos situācija, ka... iespējams, personas vēlas būt pedagogi, bet šīs te atalgojuma līmenis ir tāds, kas sabiedrībā raisa tādu... nevis nepatiku, bet neieinteresētību pret šo profesiju.

A. Kučs.

Nu, tad tas jūsu kritērijs būtu, kā jūs teicāt... ja es varētu tā plašāk... cik daudz ir cilvēku, kas vēlas šajā profesijā, teiksim, strādāt un darboties...?

K. Zaķis.

Nu, kaut vai, lai uzturētu esošo skolu tīklu pienācīgā kārtībā, lai aizpildītu visas vakances, teiksim, pirmsskolas pedagogiem...

A. Kučs.

Sapratu.

Vēl viens jautājums. Ja var, tad par 91. pantu tomēr... Vai no tiesiskās vienlīdzības principa izriet, ka valstij vienmēr tad vienādojot situācijas, tad ir jāceļ visas likmes uz augšu, vai nevarētu izveidoties situācija, ka, konstatējot 91. panta, pieņemsim, pārkāpumu, valsts tad arī vispārējiem pedagogiem pielīdzina to, kas šobrīd ir pirmsskolas pedagogiem. Vai 91. pants liedz to darīt?

K. Zaķis.

Ņemot vērā, ka... kā jūs pareizi minējāt, ka valstī ir jebkurā gadījumā pie visdažādākajiem apstākļiem jāspēj nodrošināt pašu šo te, teiksim, tiesību ievērošanas minimumu. Un, ja valsts atrastos, teiksim, tādā neglābjamā stāvoklī, ka nevarētu izpildīt šīs te esošās jau pieņemtās likmes, nu tad, jā... ja novienādojot, tad tas būtu attiecināms... tad tas būtu vienlīdzīgi pret visiem pedagogiem...

A. Kučs.

Nu, bet tad tas būtu atkarīgs, kā es saprotu, no valsts ekonomiskās situācijas.

K. Zaķis.

Jā. Tieši tā.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Turpinām ar jautājumiem.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Man jautājums saistībā ar to viedokli, ko Satversmes tiesai ir iesniedzis un parakstījis deputāts Jānis Vucāns, kā es sapratu, pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem. Un šī viedokļa 5. lapaspusē ir norādīts tas, ko es tieši gribu jums pajautāt.

Vai es pareizi saprotu to pozīciju, kas ir šajā viedoklī. Tātad, trešajā rindkopā... es varbūt nocitēšu... „pieteikuma iesniedzēju skatījumā tiesiskās vienlīdzības princips ar pieteikumā apstrīdētajām normām nebūtu pārkāpts tikai tādā situācijā, ja, nosakot izglītības pedagogam būtiski mazāku darba samaksas minimumu nekā vispārējās pamatizglītības pedagogam un vispārējās izglītības pedagogam, būtu sniegts atbilstošs pamatojums tam, ka pirmsskolas pedagoga darbs ir vienkāršāks, mazāk intensīvs, ar zemāku atbildības līmeni”.

Sakiet, lūdzu, vai šis jūsu iebildums ir tā kā par šo noteikumu pieņemšanas procedūru, respektīvi, ka nosakot šo citu likmi nav sniegts atbilstošs pamatojums... nav norādīts, kāpēc ir mazāks? Vai ar kaut kādu citu nolūku? Paldies.

G. Osis.

Jā. Atbildot uz šo jautājumu, ar to ir domāts būtībā tas, ka joprojām no visiem šiem te noteikumiem, kas ir bijuši gan vēsturiski, gan spēkā stājušies šobrīd, no tiem sagatavošanas dokumentiem, tajā skaitā anotācijas, no kurās tad vajadzētu izrietēt

leģitīmam mērķim, kāpēc viņš ir atšķirīgs ... un vispār no tā kopuma, ja arī tas mērķis netiek norādīts konkrēti, nav izsecināms un loģiski, skaidri saprotams, kāpēc šāda starpība pastāv.

G. Kusiņš.

Bet vai es pareizi sapratu atbildi uz iepriekš izteikto jautājumu, ka jūsu kolēģis piekrita, ka varētu būt arī situācija, ka šīs nav salīdzināmas situācijas, ka šie pirmsskolas pedagogi un vispārējās izglītības pedagogi atrastos atšķirīgā situācijā.

G. Osis.

Es precizēšu vēlreiz. Mēs neuzskatām, ka viņi nav salīdzināmi. Mēs uzskatām, ka šīs te atšķirības, kas ir tās gramatiskās normatīvajos aktos ietvertās prasības, viņas nav būtiskas, viņas nav tik būtiskas, lai viņas uzskatītu par nesalīdzināmām. Viņas ir salīdzināmas.

Tie galvenie uzdevumi... šī te darba plānošana, bērnu vai jauniešu skološana un tā tālāk... tas ietver... tas būtībā ir viens un tas pats, tikai atšķiras tas vecums... Nu, tā kā, piemēram... vienkārši ir iespējams viņas līdzsvarot, ja mēs runātu, varētu par to, ka augstākas prasības un augstāka līmeņa zināšanas ir jāsniedz 12. klasē un zemāka līmeņa, kas ir, piemēram, saskaitīšana, lasīšana un tā tālāk... ir jāsniedz pirmsskolas izglītības iestādē. Tajā pašā laikā pirmsskolas izglītības iestādē šie te pedagogi ir tie, kas bērniem dod pamata zināšanas, galveno pamatu, lai bērns varētu augt un saprast sadzīviskas lietas un tā tālāk. Līdz ar to tas līdzsvarošanas jautājums šeit būtu tas, kas...

Un, atbildot uz jūsu jautājumu, vēlreiz... nu, nav sniegts pamatojums tam un nav šī te līdzsvarošana veikta, kurā būtu redzams, jā, tiešām 12. klases... ir tikai tāpēc, ka ir jāsniedz augstāka līmeņa zināšanas patstāvīgākam cilvēkam, kam nav jāstaigā līdzī un jāmāca pamata lietas turpmākajai dzīvei, tāpēc viņš būtu uzskatāms par augstāk atalgojamu nekā šis te pirmsskolas izglītības pedagogs.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi... Jūs uzskatāt, ka būtu jāsniedz pamatojums, kāpēc ir zemāks atalgojums un par šo pamatojumu nevarētu tikt uzskatīts tas, ka tiek norādītas, kādas papildu prasības un papildu kritēriji ir tām augstākajām prasībām.

G. Osis.

Es tagad sapratu jūsu jautājumu... Tātad, vēlreiz par šo te nepieciešamību...

G. Kusiņš.

Jūsu viedoklī norādītais ir, ka tiesiskās vienlīdzības princips nebūtu pārkāpts tikai vienā gadījumā.

G. Osis.

Jā.

G. Kusiņš.

Vai jūs uzskatāt, ka šis tiesiskās vienlīdzības princips nebūtu pārkāpts tikai tajā gadījumā, ja būtu atbilstošs pamatojums tajā anotācijā norādīts?

G. Osis.

Nē, protams, ka, nē. Tam jāizriet no visa kopuma... kādas prasības tādad ir izvirzītas, kādi kuram uzdevumi, kāda ir šī te darba vērtība... tas nav jāsaprot gramatiskā veidā, ka jābūt šādam te pamatojumam, bet vienkārši līdz šim nav nākusi skaidra atbilde, kas tad... ja jau tā ir, ka jābūt atšķirīgai samaksai, kas ir tā pamatā... tieši pretēji, visu laiku tiek atzīts, ka, jā, ir jāvienādo šīs te likmes. Līdz ar to, nu, tieši pretējais tiek ietverts tajās anotācijās.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā. Paldies.

Man būtu tad tas, ko jūs tikko teicāt par to darba vērtību.

Un tas arī pirms tam, ko jūs runājat... vai es pareizi saprotu, ka jūs domājat, ka, teiksim, bērns bez bērnudārzā iegūtām zināšanām normāli neattīstās? Respektīvi, ka bērns ir obligāti jāsūta bērnudārzā, lai viņš tad normāli varētu attīstīties un tālāk varētu iet skolā. Paldies.

G. Osis.

Nē, protams, ka tā nav. Tas ir tikai viens no variantiem, kā bērns sāk savu attīstības procesu pirmajos gados. Vai nu tā ir mājapmācība, vai nu kā kurš vecāks savu bērnu izvēlās skolot un audzināt, un sniegt tās pamatzināšanas un arī pirmo izglītības pamatu.

A. Laviņš.

Paldies.

Un vēl ir jautājums arī tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies kolēģi.

Es tomēr atļaušos pajautāt un tagad ļoti konkrēti. Ierosināta lieta 2022. gada 12. augustā. Jūs minējāt, ka mēs šobrīd runājam par zemāko algas likmi, nevis par slodzēm. Tajā brīdī zemākā algas likme bija 872 eiro. Nākamie grozījumi – 970, šobrīd – 1070 un ar 1. septembri – 1240. Tātad procesuāli... Kuri no šiem Ministru kabineta noteikumiem Satversmes tiesai būtu jāvērtē? Vai tie ir... ja jūs minējāt, ka vērtējat, lūdzu, tos... kas ir spēkā brīdī uz lietas izskatīšanu. Tātad, spēkā šobrīd ir tie, kas noteic 1070 eiro. Vai tas nozīmē, ka jūs neuzturat vairs prasījumu par to, ka tiesai būtu jāvērtē 872, ar ko jūs bijāt nākuši ar pieteikumu 15. jūlijā 2022. gadā un vēl grozījumi, kas ir bijuši ar 970 eiro. Tātad, tiesai būtu jāvērtē tikai un vienīgi tie Ministru kabineta noteikumi, kuri noteic 1070 eiro. Vai es pareizi jūs sapratu?

G. Osis.

Jā, es atļaušos īsi atbildēt.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Tā... Tiesnešiem jautājumu vairs nav. Ministru kabineta pārstāvēm? Vai būs jautājumi?

D. Dambīte.

Jā, paldies, godātā tiesa.

Ņemot vērā tātad, ka lietas izskatīšana šobrīd ir, kā tiesnese jau tātad noteica, par 787. noteikumiem, ja es tā varu izteikties... tad man jautājums ir tieši pieteicējiem. Tad kā jūsu ieskatā vērtējat, ka Ministru kabineta noteikumi Nr. 787, par kuriem mēs runājam, Ministru kabinets ir sadalījis trīs pedagogu grupas. Kā jūs vērtējat, vai Ministru kabinets ir nepamatoti šādas pedagogu grupas sadalījis? Vai būtu bijis jābūt vienai pedagogu grupai, kurai būtu jānosaka zemākā darba algas likme? Paldies.

G. Osis.

Atbildot uz jūsu jautājumu... šis te pedagogu grupu sadalījums ir pamatots, tomēr ir jautājums šajā gadījumā lietas kontekstā... ir tātad pirmsskolas izglītības iestādes pedagogi un vispārējās pamatskolas, un vidējās izglītības iestāžu pedagogi... par to, ka viņiem tas vienlīdzīgais atalgojums būtu nosakāms. Skaidrs, ka viņi ir jādiferencē noteikumos, jo viņiem ir atšķirīgas, piemēram, slodzes... stundu skaits, tātad, darba slodze. Līdz ar to viņi, protams, ir izdalāmi, jo pirmsskolas izglītības

iestādes pedagogs nestrādās tik daudzas stundas kā, piemēram, vidējās izglītības iestādē.

D. Dambīte.

Tātad, jūsu atbilde būtu, ka ir pamatots sadalījums, jā? Ir tātd trīs pedagogu grupas, 787. noteikumos ir pamatoti sadalītas un noteikta atbilstoša zemākā darba algas likme.

G. Osis.

Nē, noteikti nav noteikta atbilstoša. Viņa ir nevienlīdzīga šobrīd, bet sadalījums, kā jau es teicu, ir vēl citi aspekti, kādēļ tajos noteikumos viņi tiek sadalīti.

D. Dambīte.

Tātad, būtībā par zemākās darba algas likmi mēs runājam... tātd pirmsskolas pedagogam – 1070, vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogam – 1080. Tātad, 10 eiro atšķirība starp zemāko algas likmes noteikšanu.

G. Osis.

Jā. Un tātd arī stundu atšķirība... arī tas, protams, apstrīdētajās normās ir arī attiecībā uz darba slodzēm... tādā veidā arī tas pieteikumā skaidrots, ka aprēķinot tātd šo te minimālo vienas stundas likmi, varam salīdzināt procentuāli, kā tad šī atšķirība veidojas.

D. Dambīte.

Ja drīkst pieskarties arī stundas darba slodzes izmaiņām... Tātad, visticamāk, jūs arī esat pamanījuši, ka ar 787. noteikumiem ir mainījusies šī slodze. Sakiet, vai jūs uzskatāt, ka ir pamatoti mainīti šie slodzes apjomi?

G. Osis.

Mainīti attiecībā uz vispārējās vidējās izglītības un pamatskolām, jā... jo mainīts ir, bet spēkā stāsies 1. septembrī.

D. Dambīte.

Nē. Tas stājās spēkā ar šā gada janvāri, tātd, ir mainītas slodzes gan pirmsskolas izglītības pedagogiem, gan arī ir mainīta slodze vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagogiem.

G. Osis.

Jā. Bet nekādā veidā tas nav risinājis šo te nevienlīdzību. Tas procentuāli atšķiras, viņa ir nedaudz samazinājusies, bet joprojām viņa pastāv, tā kā tas lietas būtību nemaina, mūsu ieskatā.

D. Dambīte.

Tātad, jūs uzskatāt, ka tur ir pamatoti mainīti slodzes apmēri?

G. Osis.

Attiecībā uz slodzēm es nemācēšu izteikties, teikšu godīgi, jo tas, kas ir... slodzes mēs ņemam par pamatu, lai aprēķinātu un parādītu šo te atšķirību atalgojumā. Par to, cik pamatoti katram ir strādāt ilgi, tas ir ministrijas un Ministru kabineta kompetencē noteikt...

D. Dambīte.

Paldies.

Vēl viens jautājums ir un pēdējais. Kāds ir jūsu tas juridiskais vērtējums... mēs jau šeit par 107. pantu runājām... Satversmes 107. pantu, bet es tomēr gribētu pajautāt, vai 107. pantā ietvertais jēdziens „veiktajam darbam atbilstoša samaksa”, būtu jāsaprot, ka visām personām, kurām ir viena profesija, vajadzētu saņemt vienādu samaksu?

G. Osis.

Nē, nebūt nē. Kā jau mēs arī minējām... jāņem vērā visi tie ieguldījumi pirmsskolas izglītības pedagogam, ko viņš sniedz audzēkņiem un jāsalīdzina tas ar pārējiem. Vai tas ir vērtējams kā mazāk atalgojams? Nē.

D. Dambīte.

Paldies. Vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies.

Tātad, pirms dodu vārdu Ministru kabineta pārstāvēm, vēl palicis ir viens neatbildēts jautājums. Vai esat gatavi šobrīd to komentēt un sniegt atbildi?

K. Zaķis.

Varbūt varētu atgādināt...

I. Kucina.

Labi. Atgādināšu.

Tātad, jūs pieteikumā atsaucāties uz pārskatītajā Eiropas Sociālajā hartā nostiprinātajām darbinieku tiesībām saņemt pēc iespējas augstus ienākumus un tostarp arī ikviena strādājošā tiesībām uz taisnīgu samaksu. Bet Latvija ir ietvērusi atrunu attiecībā uz hartas 4. panta 1. punkta piemērošanu.

Jautājums ir tāds. Kādas tad Latvija ir uzņēmusies starptautiskās saistības, lai efektīvi realizētu tiesības uz taisnīgu samaksu?

K. Zaķis.

Precīzāk es diemžēl nevaru sniegt... bet tas noteikti varētu izrietēt no Eiropas Savienības pamattiesību... bet es precīzu atbildi diemžēl nevaru sniegt.

I. Kucina.

Labi.

A. Laviņš.

Labi. Uz šo brīdi šāda atbilde ir.

Šobrīd vārds ir Ministru kabineta pusei. Kura no pārstāvēm sniegs lietas faktisko apstākļu un juridisko pamatojumu jūsu pozīcijai?

D. Dambīte.

Paldies, godātā tiesa! Daiga Dambīte sniegs pamatviedokli un manas kolēģes, ja būs nepieciešams, vēl papildinās.

A. Laviņš.

Jā. Jūsu rīcībā arī būs 30 minūtes. Lūdzu!

D. Dambīte.

Paldies.

Augsti godātā tiesa! Pieteicēji!

Papildus jau iesniegtajam Ministru kabineta atbildes rakstam, valdības vārdā akcentēšu būtiskākos aspektus.

Kā izriet no pašvaldības likuma 4. panta pirmās daļas 4. punkta un Izglītības likuma 17. panta un 60. panta, tad katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta ir deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā pašvaldības izglītības iestādē. Pašvaldības ir pirmsskolas izglītības iestāžu dibinātājas, tādējādi pašvaldības pienākums ir atbildīgi pildīt tās autonomo funkciju. Līdz ar to nav nekāda pamata

uzskatam, ka no minētā tiesiskā regulējuma neizrietētu pašvaldības, kā šo izglītības iestāžu dibinātāju, pienākums finansēt pirmsskolas pedagogu darba samaksu no pašvaldības budžeta.

Vēlos uzsvērt, ka izpildvara nav darba devējs pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem attiecībā uz bērnu izglītošanu vecumā no pusotra līdz četrus gadu vecumam. Tā ir pašvaldības, kurai ir pirmsskolas izglītības iestādes dibinātājas pienākums.

Izglītības likuma 4. pantā ir noteikts, ka obligāta ir no 5 gadu vecuma bērna sagatavošana pamatizglītības ieguvei un pamatizglītības iegūšana vai pamatizglītības iegūšanas turpināšana līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Ņemot vērā Satversmes 112. pantā noteikto pamatizglītības obligātuma prezumpciju un valsts pienākumu to nodrošināt, tad bērnu no 5 gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksas pienākumā iesaistās valsts, nodrošinot minēto pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu no valsts budžeta līdzekļiem un valsts budžeta mērķdotācijām.

Ministru kabinets, atbilstoši Izglītības likumā dotajam pilnvarojumam, nosaka darba samaksas kartību, darba samaksas lielumu, kā arī nosaka darba slodzes lielumu, attiecīgi izdodot šodien jau pieminētos noteikumus 445.

Īsumā turpināšu ar pēdējā laikā izpildītajiem valdības uzdevumiem attiecībā uz pedagogu darba samaksu, darba slodzes izmaiņām.

Tātad, svarīgākais, kas ir 2021. gada 22. jūnijā pieņemts, ir ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 436 apstiprināts, ir Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam, kas ir viens no svarīgākajiem izglītības nozarē politikas plānošanas dokumentiem.

Viena no nozīmīgākajām horizontālajām pārmaiņām, kas attiecas uz vispārējo izglītību, tajā skaitā pirmsskolas izglītību, ir pedagoga atlīdzības modeļa sakārtošana un darba samaksas principa pārskatīšana. Pieņemtajās pamatnostādnēs viens no rīcības virzienu uzdevumiem ir līdzsvarot pedagogu slodzes pirmsskolas izglītības un vispārējās pamata un vidējā izglītībā, un veicot ar to saistītas izmaiņas profesionālās izglītības un profesionālās ievirzes izglītības pedagoga atlīdzības modelī. Vienlaikus plānots izstrādāt pedagogu, tajā skaitā pirmsskolas izglītības pedagogu, kompetenču aprakstu. Šie apraksti ļaus pedagogiem novērtēt savu kompetenci, apzināties jomas, kurās nepieciešams pilnveidot profesionālo kompetenci, kā arī apzināties savas profesionalitātes līmeni un izvirzīt uzdevumus profesionālās karjeras attīstībai. Tāpat tiks sakārtots profesiju klasifikators, pilnveidojot skolotāju palīga amata pienākumu aprakstu, pārskatot prasības pedagogu izglītībai un kvalifikācijai un iekļaujot tajos darba kvalitātes standartus.

Līdz ar to izpildvara ne mirkli nav atstājusi novārtā jautājumus, kas saistīti ar pedagogu atalgojuma sistēmas sakārtošanu un turpina aktīvu darbu arī pie tiem.

Tāpat vēlos atzīmēt, ka 2021. gada maijā Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā ir notikušas vairākas diskusijas par pedagogu zemākās darba samaksas paaugstināšanu un darba slodzes līdzsvarošanu.

Mazliet atkāpjoties tomēr vēsturē. Bez ievēribas nav atstājams arī Ministru kabineta 2018. gada 15. janvāra rīkojums Nr. 17 „Par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laika periodam no 2018. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. decembrim”, kurā tika paredzēta pakāpeniska zemākas mēneša darba likmes palielināšana attiecīgi ar 2018. gada 1. septembri. Zemākās mēneša darba algas likmes palielināšana tiek veikta katru gadu ar 1. septembri. Zemākās mēneša darba algas likmes palielināšana periodā, kurā jau es minēju, līdz 2022. gada 1. septembrim tika paaugstināta pakāpeniski, panākot vienošanos ar Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību un ar Latvijas Izglītības vadītāju asociāciju.

Vienlaikus vēlos vērst uzmanību, ka Ministru kabinets ar šo rīkojumu izvirzīja prasību pašvaldībām sakārtot izglītības iestāžu tīklu un efektīvizēt izglītības procesu. Tāpat tika noteikts šajā rīkojumā, ka indikatīvais pedagogu darba samaksas pieauguma grafiks ir īstenojams, ņemot vērā valsts ekonomisko situāciju attiecīgajā gadā. Kabinets ir pildījis šo rīkojumu, attiecīgi grozot Ministru kabineta noteikumus Nr. 445.

Vēršu jūsu uzmanību, ka ar 2021. gada 1. septembri zemākās mēneša darba algas likme ir noteikta atšķirīga pirmsskolas pedagogiem un pārējiem pedagogiem. Tāpat vēršu uzmanību, ka šeit nav pamata runāt par atalgojumu. Mēs šeit runājam par zemākās mēneša darba algas likmes noteikšanu.

2021. gada decembrī valdība izskatīja konceptuālo ziņojumu par priekšlikumiem pedagogu darba samaksas finansēšanas modeļa pilnveidei, kuru izstrādē piedalījās arī nozaru pārstāvji no Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas, Pašvaldību izglītības pārvaldes, kā arī vairāki pašvaldību skolu direktori. Ar šo ziņojumu tika atbalstīts tā saucamais 3. modelis „Skolēns pašvaldībā”. Šī īstenošana un šī modeļa maiņa, kas ir notikusi, ir pamatā gan saistīta ar pamata un vidējās izglītības pedagogu darba samaksu, tomēr šīs izmaiņas kopumā ietekmē arī citu izglītības pakāpju pedagogu darba samaksas zemāko mēneša darba algas likmi.

2022. gada 17. septembrī Ministru kabinets izskatīja informatīvo ziņojumu par pedagogu darba slodzes līdzsvarošanu un likmes paaugstināšanu. Šis ziņojums tika sagatavots, noslēdzoties Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības pieteiktā pedagogu beztermiņa streika izlīgšanas komisijas darbam un noslēdzoties trīspusējām sarunām ar valdības pārstāvjiem no vienas puses un Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem no otras puses.

Ar minēto rīkojumu un protokolu... Ministru kabineta protokollēmumu tika noteikti vairāki izpildāmie uzdevumi attiecībā uz nepieciešamo dokumentu

sagatavošanu un iesniegšanu izskatīšanai Ministru kabinetā, kas arī rezumējās ar attiecīgu Ministru kabineta rīkojumu par pedagogu darba samaksas pieauguma grafika apstiprināšanu, noteikumu Nr. 445 grozīšanu un attiecīgi citu pakārtoto noteikumu sagatavošanu.

Vienlaikus ir atzīmējams, ka 2022. gada 14. decembrī, Deklarācijā par Artūra Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, valdības rīcības plāna 64. punktā ir noteikts: nodrošināsim pedagogu darba stundas samaksu vismaz 120 procentos no vidējās darba samaksas sabiedriskajā sektorā strādājošajiem.

Tātad, valdības rīcības plānā noteiktais uzdevums tiek pildīts un tas parādās jau 2023. gada 18. aprīļa Ministru kabineta rīkojumā Nr. 226. „Par pedagogu zemākās darba samaksas likmes pieauguma grafiku laika posmam no 2023. gada 1. septembra līdz 2025. gada 31. decembrim”, ar kuru tostarp noteica, ka finanšu resursus pedagogu zemākās darba samaksas pieauguma nodrošināšanai iegūt, sakārtojot izglītības iestāžu tīklu, efektīvizējot izglītības procesu un piešķirot papildu finansējumu no pašvaldību budžetiem un valsts budžeta, ar nosacījumu, ka tiek ievērotas solidaritātes un paritātes princips. Un finansējums, kas veidosies pēc izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas, prioritāri tiks novirzīts pedagogu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai.

Kā jau mēs šobrīd konstatējam, ka ir veiktas ar 2023. gada 1. janvāri izmaiņas darba slodzes nedēļā attiecībā uz mācību un nodarbību vadīšanu pirmsskolas pedagogiem un arī pamatizglītības, un vidējās izglītības iestāžu pedagogiem.

Papildus vēlos atzīmēt, ka jebkādas izmaiņas zemākās mēneša darba algas likmes paaugstināšanā ir saistītas arī ar citu pedagogu darba algas likmes pārskatīšanu, tādējādi valsts budžeta izdevumu palielināšanu ietekmē arī citu nozaru ministriju budžetus, kuru padotībā atrodas izglītības iestādes, kā tas ir redzams arī no attiecīgo noteikumu Nr. 445 grozījumu tiesību aktu anotācijas 3. sadaļas.

No iepriekšminētā ir caurskatāmi redzams, ka valdība vairāku gadu garumā ir aktīvi veikusi pasākumus, lai izpildītu valsts pozitīvo pienākumu, valdības deklarācijā noteikto, pakāpeniski palielinot pirmsskolas pedagogiem zemāko darba algas likmi, ņemot vērā pašvaldības un valsts budžeta iespējas.

Valsts budžeta likums atspoguļo valsts politiskos lēmumus, šos lēmumus ierobežo un ļauj īstenot valsts budžetā noteiktās naudas summas. Valsts budžeta likums ietekmē ne tikai valsts politisko virzību, bet arī tautsaimniecības un sociālo attīstību. Valsts budžeta patiesuma princips aizliedz Ministru kabinetam, valsts budžeta sagatavotājam, apzināti iekļaut budžetā tādus plānotos ienākumus un paredzamos izdevumus, kuri balstīti uz acīmredzami kļūdainiem pieņēmumiem vai aprēķiniem. Arī likums „Par budžetu un finanšu vadību” noteic, ka budžetu izstrādājot, ir jāņem vērā tas, lai izdevumi segti atbilstoši ieņēmumiem un jāņem vērā arī nepieciešamība nodrošināt vispārējo ekonomisko līdzsvaru.

Attiecībā... un šeit es vēlos arī mazliet pieskarties jautājumam par tiem, kas ir saistīti ar LIZDA, tātad, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, streika prasību izpildi. Tātad, Ministru kabinets uzskata, ka šīs te prasības ir izpildītas, pieņemot attiecīgo Ministru kabineta rīkojumu par zemākās mēneša darba samaksas likmes pieauguma grafiku laika posmam līdz 2025. gada 31. decembrim un attiecīgi veicot arī grozījumus 445. noteikumos.

Jautājumā par Satversmes 107. pantu, kas nosaka, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, kas nav mazāka par valsts noteikto minimumu, kā arī tiesības uz iknedēļas brīvdienām un ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu, sniedzu šādu skaidrojumu.

Nav šaubu, ka Satversmes 107. pantā ietvertās pamattiesības ir attiecināmas tostarp uz pirmsskolas izglītības pedagogu. Kā jau Ministru kabinets savā atbildes rakstā norādīja, tad ir jāpārbauda, vai attiecībā uz pedagogiem ir izpildītas Satversmes 107. pantā ietvertais pozitīvais pienākums, proti, vai ir veikti pasākumi, ka ir izveidota vispār šāda pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem darba samaksas sistēma, kā šie pasākumi veikti, vai šie pasākumi ir veikti pienācīgi un vai ir ievēroti vispārējie tiesību principi.

Ministru kabineta ieskatā, vērtējot minēto pienākumu un uzdevumu izpildi, valsts ir ievērojusi Satversmes 107. pantā ietvērto pienākumu. Ir izveidota darba samaksas sistēma, un valsts ir noteikusi zemāko mēneša algas darba likmi, par kuru nedrīkst maksāt mazāk un kura ir lielāka par valstī noteikto minimālo algu. Valsts ir pakāpeniski kāpinājusi pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes. Ministru kabineta ieskatā tiesību aktu projektu anotācijās ir pietiekami skaidri atspoguļota un novērtēta konkrētā brīža tiesiskā situācija, kura prasījusi valdības rīcību, proti, pakāpeniski paaugstināt pirmsskolu izglītības iestāžu pedagogu zemāko mēneša darba algas likmi.

Par Satversmes 91. pantā ietvērto tiesiskās vienlīdzības principa ievērošanu skaidrojam. Pedagoģis ir reglamentēta profesija, tāpēc arī valsts ir noteikusi paaugstinātas prasības šai profesijai un tas nenoliedzami ir saistīts ar Satversmes 112. pantā noteikto tiesību uz izglītību īstenošanu.

Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumos Nr. 264 „Noteikumi par profesiju klasifikatoru, profesijām atbilstošajiem pamatuzdevumiem un profesijas pamatprasībām”, pielikums „Profesijas klasifikators, profesija pedagogs” ir ietverti 3. pamatgrupā. Un attiecīgi ir sadalīti vairākās apakšgrupās. Katrai no minētajām profesiju grupām ir noteiktas kvalifikācijas prasības un atšķirīgi veicamie pamatuzdevumi.

Ministru kabineta ieskatā līdz izglītības sistēmas satura pilnīgām pārmaiņām nav pamata salīdzināt profesijas „pedagoģis” darbu, bet ir salīdzināmi amata darba

pienākumi, kurus veic pedagogs, ņemot vērā katras izglītības pakāpes, izglītības programmas īstenošanas saturu, sasniedzamos rezultātus, principus, metodes un pieeju.

Līdz ar to pirmsskolas izglītības iestāžu pedagoga darba raksturā un saturā bija ietvertas būtiskas atšķirības līdz brīdim, kad valstī tika mainīta situācija attiecībā uz konceptuālām izmaiņām izglītības saturā. Ir mainījusies šī izglītības satura pieeja.

Kompetenču pieejā balstītas mācības tika ieviestas arī pirmsskolas izglītības posmā 2019. gada 1. septembrī. Spēkā stājās jaunas pirmsskolas izglītības iestāžu vadlīnijas, kas noteica atšķirīgu no iepriekšējām vadlīnijām, kas bija pieņemtas 2012. gadā, mācīšanās pieeju. Arī pamata un vidējā izglītībā, pakāpeniski, ar 2020. gada 1. septembri, izglītības saturā tika ieviesta kompetenču pieeja, kas prasīja aktīvu pedagogu iesaisti mācību procesa pārstrukturizācijā.

Nobeigumā vēlos akcentēt, ka Ministru kabinetam ir jāievēro ekonomiskā līdzsvara prasība, pieņemot ikvienu lēmumu, kas skar valsts budžeta izdevumu palielināšanu, tajā skaitā attiecībā uz pedagogu darba samaksas modeļa pilnveidi.

Zemākās mēneša darba algas likmes paaugstināšana, kā arī zemākās mēneša darba algas likmes palielināšana saistīta ar vispārējās pamata un vidējās izglītības, profesionālās ievirzes, profesionālās izglītības un arī augstākās izglītības pedagogu darba algām.

Un vēl tā ir saistīta ar vairāku nozaru ministriju budžetiem, kuru padotībā ir izglītības iestādes.

Bez tam ir jāreķinās ar pašvaldību budžetu iespējām, jo tās tieši nodrošina pirmsskolas pedagogu darba algas, kura izglīto bērnus no pusotra līdz četrus gadu vecumam ieskaitot.

Budžeta ekonomika ir nesaraujami saistīta ar pārējo ekonomisko un finanšu politiku. Tādēļ Ministru kabinetam ir pienākums patstāvīgi sagatavot faktiski izpildāmu valsts budžeta projektu. Ministru kabinetam ir jāsabalansē plānotie izdevumi starp visām nozarēm.

Paldies par doto vārdu.

A. Laviņš.

Paldies, Dambītes kundze.

Tātad, labprāt dzirdētu atbildes uz vairākiem jautājumiem.

Un viens no tiem būs par to, vai valdība, pieņemot, ka ir vairāki, vismaz četri vai pieci normatīvie akti, kas šobrīd regulē šīs tiesiskās attiecības par pirmsskolas pedagogu atalgojumu, ir ievērojusi Satversmes 107. pantā noteikto pienākumu pedagogiem nodrošināt tādu atalgojumu, kas atbilst atbilstošam atalgojumam par padarīto darbu.

Jūs minējāt, ka, jūsuprāt, valdība ir ievērojusi, jo ir izveidota sistēma, darba samaksas sistēma, kā arī ir noteikta pirmsskolas pedagogu zemākā mēneša darba algas

likme. Bet kā jūs varat pateikt, ka šī zemākā mēneša darba algas likme ir tāda, kas nodrošina atbilstošu atalgojumu šim jēdzienam „atbilstošs atalgojums”, ko ir veicis pirmsskolas pedagogs. Atbilst šī zemākā noteiktā likme? Kā valdība to ir ņēmusi vērā? Un vai ir apsvērusi šo?

D. Dambīte.

Jā. Paldies par jautājumu.

Tātad, valdība, izskatot iesniegtos Ministru kabineta noteikumu projektus, pirms tam ir daudz un dikti diskutējusi ar Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības pārstāvjiem un līdz arī 2022. gada 13. decembrim, kad šie Ministru kabineta 787. noteikumi ir pieņemti, valdībā ir bijuši informatīvie ziņojumi, konceptuālie ziņojumi, tur tātad ir veikta analīze, vērtējums, kādā veidā pirmsskolas pedagogu izglītības iestāžu darbiniekiem vai nodarbinātajiem noteikt šo te zemāko darba algas likmi.

Ministru kabineta ieskatā uz to brīdi... jo mēs, teiksim tā... Ministru kabinets katru gadu paaugstina šīs mēneša darba alga likmes, tātad uz to brīdi, ņemot vērā budžeta iespējas un kāds ir jāsaglabā šis ekonomiskais līdzsvars, un kādu finanšu apjomu paaugstināt straujāk vai lielāku, nosakot šo zemāko likmi, ietekmēs, kā jau es minēju, ne tikai pašvaldības budžetus, bet arī visu budžetu kopumā. Ņemot vērā šīs iespējas uz Ministru kabineta noteikumu sagatavošanas brīdi, un ņemot arī vērā to, kādi ir pirmsskolas pedagogu tātad darba uzdevumi, mērķi, saturs, atšķirībā no pamata un vidējās izglītības pedagoga, tātad mērķiem, slodzēm, uzskatīja, ka tajā brīdī tā ir atbilstoša zemākā mēneša darba algas likme. Tas nenozīmē, ka tāds ir pedagogu atalgojums.

A. Laviņš.

Jā, paldies

Mēs dzirdējām no pieteikuma iesniedzēju puses, ka atalgojums pedagogiem, tostarp, pirmsskolas pedagogiem atalgojums Baltijas valstīs ir viszemākais un no šāda skatu punkta es joprojām atgriežos pie šī jautājuma, vai tas, ka ir panākta politiska vienošanās par noteiktu atalgojumu, šī politiskā vienošanās jau nenozīmē, ka uzreiz tā ir atbilstoša juridiski noteiktiem kritērijiem, kas ir atbilstošs atlīdzinājums par paveikto darbu, ko paredz mūsu konstitūcija.

Kā jūs šo komentētu?

D. Dambīte.

Mana kolēģe palīdzēs atbildēt uz šo jautājumu.

A. Laviņš.

Lūdzu!

E. Kanaviņa.

Edīte Kanaviņa...

A. Laviņš.

Jā, ļoti labi, ka nosaucāt vārdu. Es to arī vēlējos jūs aicināt, lai stenogrammā tas tiktu piefiksēts. Paldies.

E. Kanaviņa.

Tātad, kā jau mēs iepriekš dzirdējām, mēs salīdzinām vidējo pedagoga darba samaksu gan Baltijas reģionā, gan arī OECD valstīs, un tas rādītājs, pret ko mēs skatāmies, ir, kāda ir šī pedagogu darba samaksa pret vidējo tautsaimniecībā strādājošo darbinieku ar bakalaura grādu, darba samaksu. Un, ja mēs skatāmies uz OECD valstīm, tad redzam, ka šī samaksa ir 120 procenti pret tautsaimniecībā strādājošajiem ar bakalaura grādu. Tas mērķis, ko ir nodefinējusi valdība ir, ka līdz 2025 gadam arī Latvijā budžeta iespēju robežās mēs šo rādītāju vēlamies sasniegt. Līdz ar to algu paaugstinājuma grafiks tā arī ir... vienojoties ar Latvijas Izglītības darbinieku arodbiedrību, ir plānots, ka šajā 2025. gadā mēs izlīdzinām vienas stundas likmi arī salīdzinot ar vidējiem rādītājiem, kuri ir OECD valstīs un Baltijas reģionā.

A. Laviņš.

Paldies. Es paturpināšu jautājumus ar aspektu, kas attiecas uz apstrīdētā regulējuma atbilstību Satversmes 91. pantam. Tātad, jūs minējāt, ka pedagogi ir iedalīti trīs grupās, un sakiet, lūdzu, visu šo trīs pedagogu grupas... šie pedagogi savstarpēji, jūsuprāt, nemaz nav salīdzināmi?

Dambītes kundze...

D. Dambīte.

Jā... Tātad, ja mēs skatāmies no profesijas „pedagogs”, kuram ir izvirzītas profesijas standartā noteiktās prasības, protams, šiem pedagogiem ir visiem vienādas prasības. Arī attiecībā no Izglītības likuma izrietošās prasības par sodāmības neesamību pedagogam ir izvirzītas. Tas ir saistīts tāpēc, ka pedagogs savā darbībā saskaras ikdienā ar bērniem, īpaši, ja mēs skatāmies uz pirmsskolas izglītību, kur ir no pusotra gada vecuma līdz 7 gadiem... un pamata un vidējā izglītībā. Tāpēc viņiem... pedagogiem ir šīs te prasības izvirzītas stingrākas. Tur viennozīmīgi, ka šīm pedagogu grupām ir vienādas prasības.

Tālāk, ja mēs skatāmies, kādi ir šo katrā izglītības pakāpē katra pedagoga iesaistītā pedagoga darba apjomi, uzdevumi, sasniedzamie rezultāti, mērķi, saturs, atbildība, tad viņi ir atšķirīgi. To mēs redzam no vadlīnijām, pirmsskolas izglītības vadlīnijām un valsts standartiem pamatizglītībā un vidējā izglītībā.

Bet es vēlos tiesai vērst uzmanību uz to, ka Latvijā izglītības sistēmā ir mainījusies pieeja izglītības saturam un mums ir ienākusi kompetenču pieeja mācību saturā. Tas nozīmē to, ka valsts ir pateikusi, ka jau no pirmsskolas izglītības, bērnam ir jāapgūst dažādas caurviju prasmes, kas turpinās gan pamatizglītībā, gan vidējā izglītībā. Tas šobrīd... mēs esam šajā pārmaiņas procesā jau, un šobrīd, protams, tas arī prasa no pedagoga pārmaiņas. Tātad, ja iepriekš pirmsskolas izglītībā varēja pirmsskolas izglītības pedagogs tur sadalīt laiku, piemēram, no 9.00 līdz 13.00, aktīvi strādāt ar bērnu pa konkrētām stundām un konkrētām jomām, tad tagad šī te rotaļu nodarbība, kas ir pirmsskolas izglītības pedagogam... nu, rotaļu nodarbība ir jāvada bērnam, mācot šīs caurviju prasmes visās septiņās jomās. Tas ir sarežģīts process, protams, un pamatizglītībā un vidējā izglītībā, protams, šīs caurviju prasmes bērnam attīstās, izglītojamā attīstās vēl vairāk, sarežģītāk un padziļinātāk. Līdz ar to tomēr tā atšķirība, kas veidojas pirmsskolas izglītības pedagogam un pamata, un vidējās izglītības pedagogam, ir tas pasniegšanas veids, metodes, pieeja, kā viņš bērnam, vai kā viņš jau izglītojamajam, kas ir pamatizglītībā un vidējā izglītībā, šīs caurviju prasmes palīdz apgūt.

A. Laviņš.

Jā, par caurviju prasmēm paldies.

Es arī saprotu to, ka bērns no 5 līdz 7 gadiem, kas atrodas šajā izglītības posmā, kas jau ir kā obligātais izglītības posms pirmsskolas izglītības iestādē, tas speciālists, kas darbojas ar šo bērnu, ir pedagogs. Un bērns pieaug un bērns nonāk pamatizglītības pakāpē, un vēl pieaug un nonāk vidējās izglītības pakāpē. Un bez šaubām, ka ir atšķirīgas metodes, ar kurām ir jāstrādā, jo bērni ir atšķirīgi un sasniedzamie rezultāti arī ir atšķirīgi. Bet jūs šīs atšķirības, kā Ministru kabineta pārstāve, liekat tādā... piešķirāt tiem tādu nozīmi, ka, lūk, šie pedagogi, kas ir vienas profesijas pārstāvji, savstarpēji nav salīdzināmi? Vienalga, paņemsim šīs trīs grupas. Pirmsskolas pedagogs nav salīdzināms ar pedagogu, kas darbojas ar bērnu, kurš apgūst izglītību pamatizglītības pakāpē un, ņemsim pedagogu, kurš darbojas ar bērnu vidējās izglītības pakāpē. Šie pedagogi trīs nav savstarpēji salīdzināmi, ievērojot šīs atšķirības, par ko nupat mēs runājām, kuras ir tik acīmredzamas, jo bērni pieaug...

D. Dambīte.

Pedagogi, protams... izglītojamie, protams, katrā izglītības pakāpē ir ar atšķirīgu vecumu. Skaidrs, par to šaubu nav.

Tātad, kas šobrīd notiek kompetenču pieejā un mācību saturā... par to, ka šīs prasmes, kas ir jāapgūst izglītojamajam, viņas tātad... no tā pusotra gada vecuma viņš sāk apgūt, tā viņš apgūst viņas līdz 18 gadu vecumam. Pedagoģs, kuram šīs prasmes bērniem ir jāiemāca, izglītojamajiem ir jāiemāca, viņš pielieto šīs dažādās metodes, lai šīs prasmes apgūtu. Pirmsskolas izglītības posmā vienkāršākas un tad arvien sarežģītākas un sarežģītākas.

Vēl papildinās mana kolēģe Baiba Bašķere.

A. Laviņš.

Labi. Bet, cienījamie kolēģi, es saprotu, ka šīs atšķirības pastāv, jo bērns pieaug un metodes ir citas, un prasmes, kuras ir jāiemāca bērnam, ir atšķirīgas. Bet mans jautājums bija vienkāršs – kā jūs, kā Ministru kabineta pārstāvji, uzskatāt... ka šis pirmsskolas pedagoģs nebūtu jāsalīdzina ar pamatizglītības pedagoģu, ar vidējās izglītības pedagoģu, ka šīs grupas ir savstarpēji nesalīdzināmas? Kāds ir jūsu priekšstats par šo?

B. Bašķere.

Jā... tātad, kā skolotājs, kvalifikācija „skolotājs”... šīs ir salīdzināmas lietas tādā nozīmē. Bet Ministru kabinets arī regulē prasības skolotāju izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai un līdz ar to katrai no šīm pakāpēm – gan pirmsskolas pedagoģam, gan sākumizglītības pedagoģam, gan pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pedagoģam, gan profesionālās izglītības pedagoģam, ir atšķirīgas kvalifikācijas prasības. Proti, pirmsskolas pedagoģs nevar strādāt vispārējās vidējās izglītības līmenī, jo viņam šāda kvalifikācija nav, lai viņš to darītu, un attiecīgi, teiksim, vidējās izglītības skolotājs arī nevar strādāt pirmsskolā, viņam arī ir nepieciešamas zināmas prasmes, lai viņš strādātu ar pirmsskolas bērniem, proti, pirmsskolas vidē, zināšanas pirmsskolas vidē.

Tāpat varbūt tuvāk salīdzināma ir šī sākumizglītības skolotāju kvalifikācija, kas viņiem jau dod tiesības strādāt zemākā posmā, pirmsskolas izglītībā, savukārt pirmsskolas izglītības pedagoģs nedrīkst strādāt sākumizglītībā, izņemot 1. klasi, kas ir tā kā lēzenāka pāreja uz pamatizglītību.

Un, tātad, te būtu tās būtiskās atšķirības, kādēļ arī šīs kvalifikācijas prasības... Bet kopumā pati kā kvalifikācija „skolotājs”, protams, ar visiem mērķiem un uzdevumiem arī nosaka pedagoģa profesijas standartu, ir salīdzināmi līdzīgas, bet tātad tā būtiskā nozīme ir, ka tajā zemākās izglītības pakāpē skolotāja zināšanas nav tik analītiskas.

A. Laviņš.

Vai es pareizi sapratu no jūsu teiktā... salīdzināmas un līdzīgas... tā tad, skolotājs jūsu lietotajā terminoloģijā, kas ir skaists nosaukums... skolotājs – cēls, godpilns, skolotājs pirmsskolas izglītības iestādēs, skolotājs pamatizglītības pakāpē ir salīdzināmi, bet tiklīdz runājam par atalgojuma kaut kādām izmaiņām, tad mēs varam redzēt, kādas ir šīs atšķirības un vai tās var attaisnot šīs atšķirības, kādas pastāv starp šiem pedagogiem, ka pedagogi principā ir salīdzināmi, bet šīs atšķirības, par ko jūs runājat, ir tās, kuras ir jāizvērtē, vai kaut kāda atšķirība atalgojumā varētu būt. Vai kāda ir pieeja Ministru kabinetam? Vai šie pedagogi nav vispār salīdzināmi?

Un, piedodiet... jautājums tālāk būs. Un, ja nav salīdzināmi, pirmsskolas pedagogs ar pamatizglītības pedagogu un vidējās izglītības pedagogu, tad mans nākamais jautājums būs pie šādas atbildes, ar ko tad pirmsskolas pedagogs varētu tikt salīdzināts? Ja mēs runātu par to, ka pirmsskolas pedagogs vēlētos pārbaudīt, vai viņa atalgojums atbilst 91. pantā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam?

B. Baškere.

Tā tad, par „pedagogs” un „skolotājs”. Mēs tā tad lietojam parasti Latvijā šos divus jēdzienus, jo pedagogija ir kā zinātne, tas apņēma tādu tā kā plašāku pedagogu loku, jo ir augstskolu pedagogs... un skolotājs ir tieši konkrēti attiecībā uz konkrētu izglītības iestādi un mācību priekšmetu... Tā tāda maza atkāpe.

Un tādēļ arī kopumā es teiktu, ka tomēr salīdzinām skolotāju kā profesiju, profesijas pārstāvi, tie ir salīdzināmi, bet, tā tad atbildības jomas un varbūt sarežģītības pakāpe katrā no šīm izglītības pakāpēm, ko jau nosaucu, ir atšķirīga. Nevis atšķirīga... bet, skatoties, teiksim, perspektīvā, ir jāņem tieši pie pedagoga profesijas novērtējuma un arī atalgojuma izvērtējuma, ir jāņem vērā, ka te ir ļoti jāskatās arī otra puse, proti, gan skolēnu slodze, gan mācību gads, gan tās lietas, kas ir saistītas tieši ar skolēnu mācību gadu. Līdz ar to mēs arī rēķināmies ar to, ka pedagogu profesijai zināmā mērā piešķiram tādus bonusus, kas varbūt nav naudā izteikti, bet laika posmos izteikti, proti, garāks atvaļinājums salīdzinājumā ar citām profesijām un arī mazāk intensīva slodze, piemēram, skolēnu brīvlaikos, kad nenotiek tiešā saskarsme ar bērniem. Tas attiecīgi nav pirmsskolām izteikti, jo skolēnu brīvlaiks pirmsskolās vasarā arī ir atkarīgs no tā, cik nu vecāki... Tādēļ, izvērtējot arī skolotāja profesiju, šo atalgojuma normatīvu, ir jāņem vērā skolēnu slodze, skolotāja darba intensitāte.

A. Laviņš.

Respektīvi, nosakot atalgojumu, tiek ņemtas vērā šīs dažādības, kas pastāv dažādos izglītības līmeņos... gan no skolotāju slodzes viedokļa, gan no bērna vecuma un, kā jūs minējāt, vēl dažādiem...

B. Baškere.

Skolēnu slodzes un mācību procesa... tieši tā...

A. Laviņš.

Paldies.

Labi, tas nozīmē, ka laiks dot vārdu ir pārējiem kolēģiem. Un vispirms jautājumi tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies.

Paldies, kolēģi, jūs jau minējāt par tiem mehānismiem, kompensējošajiem mehānismiem, kas ir attiecīgi pirmsskolas izglītības pedagogiem un ar ko tie atšķiras no citās izglītības pakāpēs nodarbinātajiem. Sakiet, lūdzu, vai ir arī kādas sociālās garantijas? Vai vēl ir kādi kompensējošie mehānismi, izņemot šo te... ne gluži atvaļinājumu, bet brīvlaiku?

D. Dambīte.

Jā. Tātad, sociālās garantijas, atbilstoši Izglītības likuma 60. pantam, trešajā daļā ir noteikts, ka tas ir pašvaldību ziņā, pašvaldība katra, atbilstoši saviem saistošajiem noteikumiem, var noteikt šīs sociālās garantijas. Protams, sociālās garantijas ir tādas, kas izriet no Darba likuma. Bet katra pašvaldība var noteikt atšķirīgas. Un papildus ir arī vēl šis te... par to mācību līdzekļu izstrādi, ir kompensējošs mehānisms saistībā ar pedagogu pilnveidi, ko valsts tātad apmaksā, profesionālo pilnveidi pedagogiem. Un arī attiecīgi dod laiku mācību līdzekļu sagatavošanai.

I. Kucina.

Paldies. Nākamais jautājums par to, ko jūs jau norādījāt, proti, ka pakāpeniski tiks vienādots atalgojums, tātad... precīzāk, kā jūs sakāt... arī likme, zemākā darba algas likme līdz 2025. gadam. Un tas nozīmē, ka principā tā būs vienāda? Vai es pareizi saprotu? Visiem vispārējās izglītības pakāpēs strādājošajiem pedagogiem... izlīdzināta...

D. Dambīte.

Jā, tā ir arī Ministru kabineta rīkojumā noteikts, ka būs vienāda vienas stundas likme. Tātad, pāriet uz vienas stundas likmi.

I. Kucina.

Vienas stundas likme... vienādi. Sakiet, lūdzu, vai tas netieši nozīmē, ka principā jūs atzīstat, ka šie pedagogi veic vienādu vērtību darbu, ja jūs sakāt, ka mērķis ir tomēr stundas likmi.. nu, tā teikt... šīm grupām, par ko mēs šodien runājam... pielīdzināt?

D. Dambīte.

Tātad, jā... šī likme būs vienāda, bet, protams, pedagogu darba slodze ir atšķirīga pirmsskolas izglītības iestādēs, ir atšķirīga arī pamatizglītības un vidējām izglītībām, un pirmsskolas izglītības pedagogiem kontaktu stundu noteiktais skaits ar izglītojamajiem un dots laiks attiecīgi mācību sagatavošanās procesam. Jebkurā gadījumā pastāvēs atšķirība pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem ar pamata un vidējo izglītības iestāžu pedagogiem, jo pamata un vidējā izglītības posmā notiek vēl pedagogiem darbs pie diagnosticējošo darbu pārbaudes, pie tātad kontroldarbu, mājasdarbu pārbaudes, kas izglītības posmā... pirmsskolas izglītības posmā nenotiek. Atšķirības, protams, kaut kādā mērā darba metodēs, pieejās pastāvēs, bet, protams, ņemot vērā kompetenču pieeju mācību saturā, mēs tātad... Ministru kabinets ir izlēmis šo ceļu iet pie vienādas likmes.

I. Kucina.

Paldies.

D. Dambīte.

Vēl varbūt mana kolēģe papildinās.

E. Kanaviņa.

Es par šo te uzdoto jautājumu. Ja mēs runājam par pedagoga darba samaksu, tātad spēkā ir divi noteikumi, kas ir, Ministru kabineta noteikumi Nr. 445, kas nosaka pedagoga slodzes apjomu un vienas likmes apjomu vai vienas stundas izmaksu un ir noteikumi, kas ir 376. noteikumi, kas nosaka, kā tiek aprēķināta mērķdotācija, finansējuma apjoms, kas nonāk līdz izglītības iestādei un tiek novirzīts līdz pedagoga darba samaksai. Un jāsaka, ka šie te otrie noteikumi ļaus diferencēt pedagoga darba samaksu, jo šo noteikumu pamatā ir viena bērna izmaksas, cik izmaksā vienam bērnam izglītošanās process. Un attiecīgi tad mums pirmsskolā jeb pirmsskolas izglītībā viena bērna izglītošanās, naudas izteiksmē teikšu, ir lētāks process nekā tas ir, piemēram, 7.–9. klases posmā, vai 10.–12. klases posmā. Līdz ar to pat no tā, cik izglītojamo ir pašvaldībā un attiecīgi izglītības iestādē, tāds finansējuma apjoms atnāk uz izglītības iestādi un tiek sadalīts pedagogiem darba samaksai. Un šinī brīdī notiek šī diferenciācija. Mēs pasakām, ka mēs zemāko algas likmi nosakām visiem vienādu,

zemākā vienas stundas izmaksa būs visiem vienāda, bet attiecībā no tā, ar cik lielu skolēnu skaitu un kurā izglītības pakāpē strādās pedagogs, vidējā darba samaksa būs diferencēta. Un tur arī parādīsies tā atšķirība un tā tiks ļoti mērķtiecīgi... tātad, mērķis tiks sasniegts ļoti precīzi, jo attiecībā pēc programmas, pēc skolēnu skaita klasē, pēc vecuma pakāpes tātad šis te atalgojums arī tiks noteikts. Bet, kā es vēlreiz uzsveru, zemākā algas likme, ja skolēnu skaits ir mazs, piemēram, pamata vai sākumizglītības posmā, šī zemākā algas likme būs līdzvērtīga varbūt kādai vidējai, stabilai grupīnai pirmsskolā, kur arī pedagogs iegulda darbu. Tātad, līdz ar to šī ietekme ir no diviem noteikumiem. Mēs nevaram skatīties šauri tikai uz vieniem noteikumiem, kas ir Nr. 545.

I. Kucina.

Liels paldies par jūsu izvērstu skaidrojumu.

Un vēl tad precizējošs, nedaudz runājot jau par darbu. Kā jums valdības ieskatā... kāds būtu jūsu novērtējums. Vai pirmsskolas pedagogs un citā pakāpē strādājošais pedagogs veic vienādas vērtības darbu? Vai ir kādi kritēriji, kas spēj noteikt, ka, jā, veic, vai tomēr nē, neveic. Paldies.

B. Bašķere.

Ja mēs skatāmies plašāk uz to, kādi ir vispār izglītības mērķi un kā pedagogi strādā ar izglītojamajiem un sasniedz rezultātu, veidojot atbildīgu personību Latvijā, tad ...*(nav iespējams saklausīt)*.

I. Kucina.

Paldies. Bet tomēr pamatuzdevumos, kā jūs minējāt, skaidrojot šajā gadījumā, mēs tad nevaram novērtēt, ka tas būtu vienādas vērtības darbs? Bet, nu, tā globāli skatoties... jā, paldies.

A. Laviņš.

Turpinām. Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, labdien.

Man jums kā nozares profesionāļiem ļoti specifisks jautājums. Sakiet, lūdzu, vai es pareizi saprotu, ka par sākumizglītības skolotāju, pamatizglītības skolotāju un vidējās izglītības skolotāju var strādāt persona, kura ir ieguvusi augstāko izglītību, atbilstoši Latvijas ietvara struktūras 6. līmenim jeb, ir pabeigusi bakalaura programmu, iegūstot profesionālo kvalifikāciju. Vai es pareizi saprotu, sakiet, lūdzu?

B. Baškere.

Jā, tā ir.

A. Rodiņa.

Bet vai es pareizi saprotu arī to, ka savukārt pirmsskolas izglītības skolotāja amatā var būt persona, kura arī ir absolvējusi tā saucamo 5. līmeņa Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūrai atbilstošu studiju programmu. Un vai tas nozīmē, ka par pirmsskolas izglītības skolotāju var strādāt arī persona, kas ir absolvējusi koledžu?

B. Baškere.

Tieši tā. Tātad, šobrīd pedagoga profesijas standarts nosaka divus līmeņus, tātad 5. Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras un 6. kvalifikācijas ietvarstruktūras līmeni, proti, tātad, pirmsskolas pedagogi savu kvalifikāciju iegūst, studējot 1. līmeņa studiju programmās, kas viņiem tālāk dod ceļu jau, neatsākot no sākuma, bet turpinot bakalaura studijas jau kā sākumskolas vai sākumizglītības skolotājam.

A. Rodiņa.

Jā. Un tad man vēl viens jautājums. Sakiet, lūdzu, vai ir atšķirība starp studiju programmām globāli, kas iekļautas 5. līmenī un 6. līmenī? Vai tomēr tās ir ļoti līdzīgas?

B. Baškere.

Jā, es teiktu, ka saturiski noteikti ir atšķirīgas un par to noteikti precīzāk varēs pateikt kolēģe, kas pārstāv augstskolas, augstākās izglītības studiju programmas tieši, bet, ja mēs runājam par to, kas ir noteikts pedagoga profesijas standartā, tad, teiksim, uzdevumi kopējie ir diezgan līdzīgi, bet tie sasniedzamie rezultāti attiecībā uz koledžas līmeni ir tādi, teiksim, bez analītiskās pieejas procesam, vairāk reproducējot to, ka viņš ir apguvis, jo arī tātad prasībās pedagoga kvalifikācijai mēs esam noteikuši, ka tie, kas ir pabeiguši šo te koledžas līmeņa studiju programmu, drīkst strādāt pirmsskolas izglītības iestādē mentora uzraudzībā, tātad viņam ir arī vēl joprojām nodrošināts mentors, kas sniedz atbalstu dažādās, varbūt vairāk tādās analītiskākās un svarīgākās jomās, ko viņš studiju procesā nav apguvis.

A. Rodiņa.

Paldies par skaidrojumu.

A. Laviņš.

Paturpinot Rodiņas kundzes uzdotos jautājumus, varētu sniegt ļoti lakonisku skaidrojumu par to, kāpēc pamatizglītības pakāpē strādājošs pedagogs nedrīkst strādāt pirmsskolas izglītības iestādē, jo šobrīd jautājums tika uzdots no tāda skatu punkta,

kāda kvalifikācija ir jāiegūst, lai var strādāt pamatizglītības... piedošanu... pirmsskolas izglītības iestādē un tur var būt atšķirības no pamata un vidējās izglītības pakāpes. Uz otru pusi ja raugāties, iepriekš tika teikts, ka nedrīkst...

B. Baškere.

Uz leju...

A. Laviņš.

Nu... uz leju... tas varbūt... neaizskarsim nevienu...

B. Baškere.

Nu, tas ir tā vienkārši runājot... Bet principā nedrīkst nosacīti tāvad principā... ar kvalifikāciju kā skolotājs, drīkst... bet, lai viņš strādātu pirmsskolā, tāvad viņam ir nepieciešamas zināšanas pirmsskolas pedagogijā, metodēs un didaktikā, un pieejā. Līdz ar to mēs caur prasībām un Ministru kabineta regulējumu esam noteikuši, ka jebkuram skolotājam, kurš pretendē tāvad strādāt arī pirmsskolas izglītības iestādē, ir nepieciešams apgūt noteiktu studiju programmas daļu, kas ir saistīta tieši ar pirmsskolas pedagogiju, metodiku un didaktiku.

A. Laviņš.

Paldies. Saprātu.

Un turpināsim ar jautājumiem. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Paldies.

Tad drusciņ papildinot varbūt to jautājumu, uz kuru jūs jau atbildējāt, uz manas kolēģes Irēnas Kucinas jautājumu par to, ka būs vienāda likme. Teiksim, Ministru kabinets ir noteicis par vienu stundu... Kas bija pamatā... es gribētu saprast... šādam lēmumam... Kādi bija tie apsvērumi, kāpēc jūs nolēmāt vienādot to likmi?

E. Kanaviņa.

Kā jau Daiga Dambīte teica, tad 2019. gadā stājās spēkā jaunās pirmsskolas izglītības vadlīnijas un, kā mēs minējām... ja mēs arī iedziļinātos vadlīniju saturā vai pirms tam pirmsskolas izglītības standartā... vadlīnijās, tad mēs redzētu, ka tie sasniedzamie rezultāti, ko mēs izvīzām vai ko mēs gribam ieraudzīt mūsu bērnos līdz 2019. gadam, tomēr ir atšķirīgi no tā, ko mēs gribam ieraudzīt bērnos šobrīd un līdz ar to atšķiras arī katra skolotāja sniegums, nu, respektīvi, tās gaidas, ko mēs sagaidījām kā sniegumu no pedagoga līdz 2019. gadam un kas ir šobrīd sagaidāmais rezultāts, un līdz ar to arī ir jāsaka, ka ir ļoti liels darbs, kas ir jāiegulda pedagogam gan gatavojoties

nodarbībām pirmsskolā un savstarpēji sadarbojoties, lai sasniegtu šos rezultātus, ko pirmsskolas vadlīnijās esam ierakstījuši, nu, tās prasības pirmsskolai arī saturā ir krietni paaugstinātas.

Līdz ar to mēs arī piekritām un diskutējām ar Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību, ka zemāko algas likmi mēs varētu vienādot visām izglītības pakāpēm, vēlreiz sakot, ka diferenciāciju starp izglītības pakāpēm kopējā vidējā algā mēs nodrošinām caur šo mērķdotācijas sadales principu.

A. Kučs.

Ja es pareizi sapratu, tad tieši šis kompetenču izglītības modelis, kā jūs pateicāt, kas caurvij tagad visu izglītības...

E. Kanaviņa.

Jā. Un tas ir par pamatu.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Un vēl viens jautājums tad man būtu Dambītes kundzei, ja es varu... Jūs minējāt sākumā par to, ka valsts budžets, protams, ir ierobežots un, ka būtu nepārdomāti pieņemt lēmumus, ko valsts budžets nevar pildīt. Bet, ja mēs skatāmies caur tiesiskās vienlīdzības principu, tad es saprotu jūsu nostāju, ka jūs sakāt, ka tās grupas nav salīdzināmas. Bet, ja tās grupas būtu salīdzināmas, vai, jūsuprāt, budžets vai valsts ierobežotie ekonomiskie resursi var attaisnot un būt pamats atšķirīgai attieksmei?

E. Kanaviņa.

Ja mēs runājam par budžeta iespējām, tad, lai mēs atbildētu... ir jāsaka, ka tiešām mums ir viena bērna izmaksas, kas ir par pamatu arī tam, kā mēs nosakām vienas stundas izmaksas pedagogu darba samaksā, jau pietiekami ilgi laiku nav caurskatīta. Un tas ir vēl viens no ministrijai uzdotajiem uzdevumiem izvērtēt pedagogu amata vērtību, ko šī gada laikā mēs arī veiksīm. Līdz ar to mēs ļoti precīzi jums varēsīm atbildēt, vai tas, ko mēs sava budžeta ietvaros nodrošinām pedagogiem darba samaksai, ir atbilstoši tam, kā tiek novērtēta pedagoga darba vērtība.

Un uz šo brīdi līdz ar to mēs varam teikt, jā... tradicionāli katru gadu algas likmes paaugstināšana ir no tā, kā mēs redzam, kāda ir situācija valstī kopumā ar inflāciju un kā kopumā paaugstinās arī zemākā... minimālā darba alga pēc šiem principiem... Bet uz šo jautājumu, ko jūs uzdevāt, mēs visdrīzākais šī gada beigās varēsīm atbildēt ļoti precīzi, jo mēs būsīm novērtējuši pedagoga darba vērtību un arī varēsīm novērtēt tad, vai šī brīža darba samaksa ir atbilstoša tam, ko mēs sagaidām no saviem pedagogiem kā profesionāļiem...

A. Kučs.

Ja es varu nedaudz precizēt... Tas, ko jūs sakāt, gada beigās mēs zināsim precīzi to darba vērtību un tas tad būtu jautājums drīzāk, man liekas, par 107. ... bet mans jautājums bija par 91. Ja jūs gada beigās nonākat, ka tā vērtība... ja jūs nonākat... neatšķiras, vai tad valsts varētu kādu laiku teikt, ka mums nav, mums ir ierobežoti līdzekļi, mēs pamazām to izlīdzināsim, bet šobrīd mēs to nevaram izdarīt. Vai, jūsuprāt, tāds attaisnojums var būt?

D. Dambīte.

Tātad, ņemot vērā to, ka tiešām, kā kolēģe teica, Izglītības un zinātnes ministrijai ir jāveic šis pētījums par šīs vērtības noteikšanu, un Ministru kabinets ir pieņēmis rīkojumu par to, kādā veidā tātad tiks šī vienas stundas likme celta, tad, ņemot vērā šīs budžeta iespējas, šis te sadalījums, kas ir jau līdz 2025. gadam noteikts, tātad, ir likums par vidējiem budžeta termiņiem, ir iespējams, droši vien, arī grozīt un meklēt šos finanšu resursus. Bet tas prasa pārskatīt ne tikai valsts budžetu, bet tas prasa pārskatīt pašvaldību budžetus un citu nozaru budžetus, jo no pašvaldības budžeta tieši tiek finansēta pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksa no pusotra līdz četrus gadu vecumam un pašvaldībām varētu būt problemātiski šo te arī finanšu apjomu nodrošināt. Tādēļ es neapgalvotu to, ka, ja arī šis izvērtējuma rezultāts būs tāds, ka viņiem ir vienādas vērtības darbs un tāpēc ir jāgroza Ministru kabineta rīkojums, mums ir jāvērtē, kādas būs šīs finansiālās iespējas gan pašvaldībai, gan valstij un kā tas ietekmēs šo visu budžetu kopumā.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Jā. Bet man radās papildu jautājums, jo no mana kolēģa Artūra Kuča uzdotā jautājuma, kas sevī ietvēra tādu kā vērtējumu par Ministru kabineta pozīciju, ka jūs uzskatāt, ka šie pedagogi neesot pat salīdzināmi.

Uz maniem jautājumiem es sadzirdēju no pārstāves, ka pedagogi vai skolotāji pirmsskolas izglītības iestādē, pamatizglītības pakāpē ir savstarpēji salīdzināmi, bet šīs atšķirības var būt par pamatu, kāpēc ir atšķirīgs atalgojums. Un tā jau ir ļoti atšķirīga pozīcija.

Tāpēc es, Dambītes kundze, vēlreiz jums pārprasīšu, Ministru kabinets kādās pozīcijās ir? Vai pirmsskolas izglītībā strādājošais pedagogs nav vispār salīdzināms ar pamatizglītības pakāpē vai vidējās izglītības pakāpē strādājošu pedagogu? Un, ja nav, ar ko pirmsskolas pedagogs varētu tikt salīdzināts, ja viņš vēlētos vērsties savas valsts konstitucionālajā tiesā un lūgt pārbaudīt atbilstību vienlīdzīgas samaksas principiem?

D. Dambīte.

Pamatā, kā jau mana kolēģe teica, pedagogs vai skolotājs ir salīdzināms, ir viņš salīdzināms... ar pirmsskolas, pamata un vidējās izglītības pedagogu, ir salīdzināms. Pamatā.

A. Laviņš.

Sapratu. Paldies. Pozīciju sapratu. Tātad, salīdzināmi ir, bet šīs atšķirības skolēnos, slodzēs var kalpot par pamatu, kāpēc jūs varat attaisnot atšķirīgu gan zemāko mēneša darba algas likmi, gan arī, kā kolēģe jūs izskaidroja, pēc tam no slodzēm, kāda veidojas vidējā, ja, pareizi es saprotu Ministru kabineta pozīciju. Paldies.

Labi. Tiesnešu jautājumi ir izsmelti. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs jautājumi Ministru kabinetam?

K. Zaķis.

Jā, būs pāris jautājumi.

A. Laviņš.

Lūdzu!

K. Zaķis.

Jūs sākotnēji teicāt, ka pamatskolas pedagogs nevar strādāt pirmsskolas līmenī un arī otrādāk, un papildus tātad ir jāapgūst šī te, kā jūs teicāt, vārdu didaktika.

Vai tas principā nozīmē, ka jūs tā kā atzīstat drīzāk to, ka nevis pirmsskolas pedagoga darbs ir nevērtīgāks, bet ka katram no šiem te posmiem ir sava specifika.

D. Dambīte.

Jā, mēs nekad neesam runājuši par nevērtīgu darbu. Tāda nav bijusi Ministru kabineta pozīcija, nostāja un viedoklis. Mēs runājam par to, ka katrā izglītības pakāpē, katram pedagogam ir savi uzdevumi un sasniedzamie mērķi, veicamais darba apjoms.

K. Zaķis.

Liels paldies.

Un vēl pašā, pašā sākumā jūs minējāt arī to, ka viens no iemesliem, kāpēc šiem te pirmsskolas pedagogiem ir zemāks atalgojums, tas ir dēļ šī te pedagogu atlīdzības modeļa... Es saprotu, ka tas ir arī nosacīti stāsts par to, ka nav valdībai savstarpējas izpratnes ar pašvaldībām par to, kā finansēt šīs te pirmsskolas izglītības iestādes. Jūs vismaz minējāt to kā iemeslu...

D. Dambīte.

Nē. Tātad, vēsturiski, protams, ja mēs skatāmies dziļākā vēsturē, jau 90. gadu sākumā, protams, ir bijušas šīs atšķirības pedagogu darba samaksā, un viņas ir veidojušas tāpēc, ka ir bijis arī atšķirīgs mācību saturs un pieeja mācību saturam. Izglītības likumā jau ir, man liekas, jau no 1995. gada, likumā ir ietverta norma, ka pašvaldības kā pirmsskolas izglītības iestāžu dibinātāji finansē to pedagogu, pirmsskolas pedagogu, algu tai pedagogu grupai, kura māca bērnus no pusotra līdz četrus gadu vecumam. Šīs ir pašvaldību finanses. Un tālāk, kad aiziet jau obligātais izglītības, pamatzglītības posms, tad iesaistās valsts. Tas ir vienmēr bijis noteikts.

Protams, ir bijušas diskusijas ar pašvaldībām pēdējo gadu laikā, kādā veidā iespējams mainīt šos finansēšanas avotus, un tās diskusijas turpinās arī Kabineta līmenī, arī ar Latvijas Pašvaldību savienību un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības pārstāvjiem. Mēs ejam uz attīstību, viss turpinās. Mēs pie šī darba strādājam. Kāds būs rezultāts? Nu, kā vienosies.

K. Zaķis.

Skaidrs. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Citu jautājumu nav, ja?

Labi. Tad vēl ir jautājums tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies. Tomēr arī šoreiz precizēt vēlos jūsu pozīciju kā valdības pārstāvja pozīciju.

Savā rakstveida viedoklī, 16. lapaspusē, jūs norādāt, ka, ņemot vērā visu analīzi, kas ir rakstveida viedoklī, tātad, pedagogi ir atšķirīgas personu grupas. Tātad, pedagogi, kas ir pirmsskolas izglītības iestādes pedagogi un pamatzglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādes pedagogs ir atšķirīgas personu grupas.

Šodien, cik es sapratu no jūsu atbildes, tās ir salīdzināmas personu grupas pēc jūsu ieskata.

Tad kāds ir valdības viedoklis šajā jautājumā? Ir atšķirīgas personu grupas vai salīdzināmas personu grupas?

D. Dambīte.

Tātad, ja mēs skatāmies kā profesiju „pedagogs”, kas ir reglamentēta profesija vai skolotājs, kā mēs runājam, tad tā ir salīdzināma grupa. Ja tiek jau vērtēts tas darba raksturs, saturs, tad tās jau ir atšķirīgas grupas.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Šīsdienas darba apjoms ieplānotais tiesas sēdē ir izsmelts.

Turpināsim tiesas sēdi pirmdien, 22. maijā, pulksten 9.00. Un ieplānots darbs ir līdz pulksten 14.00. Un uzsāksim pieaicināto personu uzklausīšanu – Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji, Danielas kundze un Kovaļevskas kundze.

Šobrīd izsludinu pārtraukumu tiesas sēdē līdz pirmdienas pulksten 9.00

Paldies.

Jauku nedēļas nogali jums!

(Pārtraukums.)